

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.

Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani

Causa română în delegațiuni.

Am spus și de alte-ori și o spunem azi de nou, că împărăția sau cum se mai zice monarhia noastră austro-ungară se alcătuește din două părți de frunte, adică din Austria (cu capitala Viena) și din Ungaria (cu capitala Pesta). Amândouă aceste părți sunt ocărmuite în lăuntrul lor neatîrnător una de cealaltă, dar' în afară, față de alte state, ele formează un întreg la oaltă, având și armată împărătească nedespărțită, comună.

Pentru afacerile, cari le au împreună aceste două părți, se întrunesc în fiecare an, odată în Viena, odată în Pesta așa numitele *delegațiuni*. Delegațiunile am pute zice că sînt sfatul cel mai înalt, comun al împărăției, alcătuit din membri aleși din sînul parlamentelor din Viena și Pesta. Delegațiunile discută și hotărăsc în afacerile mari ale împărăției, privitoare la armata comună, la politica din afară a împărăției, față de alte state etc.

În anul acesta delegațiunile își țin adunarea lor în Pesta, în zilele aceste. Între deputații aleși și trimiși din partea parlamentului din Viena, este și bravul deputat al Românilor bucovineni, *Dr. George Popovici*.

La discuția asupra politicii din afară a monarhiei, acest vrednic Român naționalist s'a înștiințat la vorbire și a ținut o frumoasă și aprigă vorbire asupra cauzei române peste tot, ear' îndeosebi asupra stărei noastre, a Românilor din Ardeal, Bănat și alte părți ale

Ungariei, față de Maghiari, apoi asupra stărei fraților noștri din Bucovina.

Pășirea dlui Dr. Popovici este de mare însemnătate, căci prin vorbirea sa de nou iau cunoștință cercurile cele mai înalte despre stările dela noi, arătate în lumină adevărată, ceea-ce numai spre binele cauzei noastre este.

Mulțumind deci bravului luptător Dr. G. Popovici pentru acest fapt vrednic al seu, dăm din vorbirea lui părțile cari ne privesc mai deaproape.

Vorbirea dlui Dr. Popovici.

Dl Popovici, arătând, că țările mici din vecinătatea Austro-Ungariei (cum e și România) pot fi amenințate în neatîrnarea și ființa lor din partea Rusiei, ele ar pute să aibă un bun razim în împărăția austro-ungară, alcătuită și ea din popoare mai mici și împărăția aceasta apoi ar ave și ea sprigin față de cîtropitoarea Rusie, în țările mici, dacă se înțelege, toate popoarele ar fi tractate așa, cum se cuvine după drept, ceea-ce la noi nu e așa.

»Care e acum raportul Românilor cu o Austrie astfel definită? zice dl Popovici. *Românii din Ungaria și-au apărât patria lor ungară cu sângele lor*. Ajunge să numim pe Români *Ioan Huniade și Matia Corvin*, pentru a caracteriza credința și supunerea lor față de stat. De când Ungaria e habsburgică, Români au luptat de nenumărate-ori pentru ideea austriacă, încorporată în *dinastie*.

»La 1848 s'au sculat ca un singur om pentru a apăra dinastia, cu toate-că ademenirea pentru *mişcări panromâne* n'a fost nici-odată mai mare, ca în ace-

ste momente de strîmtorare. Sînt cunoscut faptele bravuroase răsboinice ale *regimentelor românești* și preagrațioasele recunoștințe împărătești. Analog aceeași a fost și ținuta principatelor române dela Dunăre. S'a simțit și acolo boldul constant de a se face alipire la monarhia noastră. Principele *Mihaiu Viteazul* a fost aplicat să-și pună țările sale, precum și Ardealul, cucerit din însărcinarea Împăratului, *sub suzeranitatea Împăratului*.

»De când a ajuns neatîrnată pe lângă toată desiluzionarea ce i-a venit din partea noastră, *România se alipește tot mai mult și cu mai mare credință de monarhia noastră*.

»Pentru România, alipirea la triplă alianță însemnează singurul scut în contra îmbrățișării omorîtoare a Rusiei. O Austrie puternică e pentru România supremul interes de conservare proprie. De aceea, așa numita *irredentă română* e o născocire a unui cap fără creeri. Anexiunii de teritorii române din Austria, ar trebui să-și premeargă o nimicire a Austriei; ear' aceasta ar aduce cu sine, cu necesitate matematică, contopirea României în valurile rusești.

»Rațiunea îi oprește pe Români dela astfel de aspirațiuni de sinucidere; și că se ține cont de aceasta, garantează *înțelepciunea Regelui Carol*. Realizarea unui program de *mare Românie* ar fi posibilă numai cu și în Austria. Că *chestia română va fi deslegată astfel, că România va deveni parte suverană și dinasticește intactă a unei puternice uniuni de state, cu centrul la Viena: e convingere a politicianilor români din Austro-Ungaria*. Nisuițele române nu

FOIȚA.

Un calcul istoric.

Cum poți să afli de câți ani este un om, ori-și-care, prin ajutorul celor mai însemnate date ale istoriei noastre din veacul acesta?

Aceste date sînt:

a) anul revoluțiunii lui Tudor . . . 1821

b) anul încep. domniilor pămîntene 1834

c) anul revoluționar 1848

d) anul unirei principatelor 1859

Aceste patru date se vor aduna. Suma lor se va scrie deoparte. Suma nr. 1.

e) anul suirei pe tron a prinț. Carol 1866

f) anul răsboiului cu Turcii . . . 1877

g) anul când s'a făcut România regat 1881

La aceste trei date se va adăoga anul nașterii aceluia, a căruia vîrstă o cauți, apoi toate patru numerele se vor aduna. Din suma lor (nr. 2) se va scăde 162, ear' ceea-ce a rămas se va scăde

din suma întăiu și ceea-ce rămâne este numărul anilor câți îi are omul a cărui vîrstă o cauți.

Lucrul e simplu. Deoparte sînt anii memorabili până la unirea țerrilor române, de altă parte cei de după unire.

Eată un esemplu. De câți ani e un om născut la 1864?

$$1821 + 1834 + 1848 + 1859 = 7362.$$

$$1866 + 1877 + 1881 + 1864 = 7488$$

din această sumă scad 162 = 7326, ear' pe aceasta o scad din cealaltă sumă 7362 - 7326 = 36.

Numărul 162 e dată ca volnică, veți zice d-voastră. Nu. Ea e suma anilor câți au domnit cei șese voievozi mai des pomeniți în istoria noastră. Au domnit: Alex.-cel-Bun dela 1401-1433 = 32 ani
Mircea-cel-Mare > 1386-1418 = 34 >
Stefan-cel-Mare > 1457-1504 = 47 >
Mihaiu-Viteazul > 1593-1601 = 8 >
Mateiu Basarab > 1632-1654 = 22 >
Vasile Lupul > 1634-1653 = 19 >

La un loc 162

Acest calcul e și frumos, căci în el e aparența că datele memorabile ale istoriei noastre joacă un rol în anii vieții fiecărui Român. Și e folositor, căci deodată cu exercițiile de scădere și de adunare, se întipăresc în mintea oamenilor cele mai frumoase date din istoria Românilor. Putem face istorie și matematică într'aceeași vreme.

G. Coșbuc.

Poesii populare.

Din Șomfalău.

Culese de G. C. Crăciun, june.

Săracă inima mea,

Mult e neagră ca tina,

De oi duce-o la isvor

N'aș cunoaște-o dintr'un mol,

De o-aș duce-o la fântână

N'aș cunoaște-o dintr'o tină.

Străină-s Doamne străină

Ca și-o floare din grădină,

sunt deci primejdioase pentru Austria; din contra, ele coincidează cu interesele monarhiei.

După aceste dl Popovici amintește' că din partea ministrului afacerilor din afară s'a făcut o apropiere între Austro-Ungaria și România, dar' e grea alipirea aceasta, din cauză că Românii de aici sunt apesați și tratați rău din partea Maghiarilor.

»Prin o tratare corăspunzătoare — zice bravul deputat — a conaționalilor locuitori în Austro-Ungaria trebuie să dovedească monarhia, că alipirea către Austria cuprinde în sine numai favoruri, ear' nu amenințare națională. În direcția aceasta s'au făcut păcate mari. Soartea Românilor din Ungaria e curat martiriu. Îndeosebi dela introducerea dualismului, pune națiunea maghiară cerul și pământul în mișcare pentru a desnaționaliza pe Români. Zăharul și biciul, ademeniri și amenințări, întregul registru de mijloace de putere de stat, până la măsurile draconice ale baronului Bánffy: toate se pun în mișcare pentru a-i despoia de naționalitatea înăscută.

»Aș pute să vă povestesc tomuri întregi despre nedreptatea făcută Românilor; dar' îmi țin de datorință nu a amări, ci a căuta mijloace pentru sanare.

»Eghemonia maghiară a fost asemănată cu centralismul din Cisleithania. Dar' n'au nimic comun. Centralismul german are anumite pretensiuni raționale, cari garantează existența Austriei. Dar' omnipotența maghiară e intolerantă și primejduiește ființa de stat, care îi face pe — robotășul.

»Când chestia slavă își va ridica odată mai amenințător capul în Europa-de-Est, vor vedea Maghiarii cât de mare a fost greșeala de a slăbi elementul neslav al Românilor.

»Mă mângăia o umbră de speranță, că spiritul mai uman de care e stăpânit actualul ministru-president Széll, va afla o formulă pentru asigurarea unei existențe minimale pe seama Românilor din Ungaria. Speranța însă nu 'mi-s'a împlinit. Suferințele Românilor nu s'au împușinat sub Széll.

Oratorul trece acum la Românii din Bucovina și vorbește despre slavizarea lor. Zice că Rutenii se consideră ca una cu poporul rusesc. Rutenizarea forțată va crea însă o chestie română în Bucovina, care va turbura raporturile externe.

Zece Maiu. Ziua de zece Maiu a fost sârbată la **București** și în anul acesta cu deosebită solemnitate. M. M. L. L. Regele și Regina și A. A. L. L. regale au asistat la Te-Deum oficiat de I. P. S. S. Metropolitul-Primat. După aceea Suveranii au primit defilarea trupelor pe Bulevard. Ținuta trupelor a fost admirabilă. La paradă a asistat o lume imensă.

Fondul lui Iancu. Comitetul central al »Asociațiunii« a ținut ieri ședință în chestia confiscării din partea poliției locale a libelului de depunere despre banii colectați pentru ridicarea unui monument pe mormântul lui Avram Iancu și a luat următorul conclud: Raportul despre predarea libelului se ia spre știre. Comitetul ia act cu regret despre dispoziția poliției ca libelul să se predea »imediat« în posesiunea ei, și de oare-ce procesul intentat contra deponentului încă nu este decis în ultima instanță, decide a se înainta la ministerul de interne o remonstrațiune pentru restituirea libelului confiscat, până-când autoritățile competente vor decide definitiv asupra sorței acestui deposit.

În contra crucei! Evreismul devine obraznic în țeara aceasta, în care se simte a țiel singurul stăpân. Nu e destul că-și bate joc de poporațiunea creștină din țeară, — pecare o stoarce și o exploatează cu ajutorul puterii de stat, — dar' acum începe-și bate joc și de Dumnezeuul poporațiunii creștine din această țeară nefericită, și de simbolul credinței ei, de sfânta cruce. Pe treptele noiei universități maghiare din Budapesta e așezată, în fiecare etaj, câte 1 coroană ungară, făcută din gips. În una din zilele trecute dela toate aceste coroane a fost ruptă crucea de asupra, fapt despre care deputatul Molnár

János din partidul poporal s'a convins cu ochii. A interpelat deci în ședința de ieri a dietei maghiare în chestia aceasta, și a cerut cercetare severă și pedepsire aspră pe seama celui vinovat, ear' ministrul-president Széll, indignat și el de cele auzite, a promis că se va face întocmai.

Vom vedea!

Bosniacii. Unii din feciorii noștri își vor aduce aminte de Bosnia, cari au fost ca soldați acolo. Din Bosnia vin acum știri, că Bosniacii, atât cei de legea răsăriteană (Sârbii), cât și cei de legea lui Mohamed (Turcii), nu sunt mulțumiți cu ocârmuirea, în fruntea căreia este ministrul Kállay.

De aceea a venit la Pesta o deputație de a Mohamedanilor să se jălăbuiască la Împăratul și Regele, care acum se află în Pesta.

Delegațiunea aceasta oare venise la Budapesta să ceară audiență la Monarhul, era să plece acasă, după-ce s'a convins că nu e chip să poată vorbi cu M. Sa. 'I-s'a spus hotărît că M. Sa nu o primește; pentru-că după regulile curței, Monarhului 'i-se pot adresa în persoană numai rugări, nu însă și jalbe.

Acum mai nou se scrie din Pesta, că deputația a fost primită de Kállay, care 'i-a zis, că se va gândi, că oare să le mijlocească audiență la curte ori nu.

Vorbirea dlui Dr. Popovici. Cuvântul deputatului Dr. G. Popovici, rostit la Budapesta în delegațiune, e reprodus de întreaga presă din Viena, negreșit în estras mai lung ori mai scurt, după gradul de intimitate în care ziarul e înrudit cu biroul de presă maghiar. »Fremdenblatt«, care are legăturile cele mai intime cu contele Goluchowski, aduce un estras foarte detaliat. Discursul deputatului Popovici pare a fi impresionat pe cei competenți. E consecventă însă tactica ziaristicii evrești față de chestiunea Românilor din Ungaria și Ardeal. Presa jidovită retace espunerile politicianului bucovinean și remarcă numai că presidentul Jaworski, un bun amic al lui Széll, 'l-a chemat pe Dr. Popovici des la ordine. Cu atât mai comunicativ e însă ziarul »Deutsches Volksblatt«.

Nici aceea nu-i străină,
Că mai are rădăcină
Da io n'am Doamne pe nime,
Căci pe cine am avut,
Pus-a capul la pământ,
Nu 'l-a pus să înflorească,
Ci 'l-a pus să putrezească.
Ear' străinu-'i tot străin,
De 'i-ai face apa vin
Tot nu-'i faci voia deplin;
De 'i-ai face apa miere
Tot nu-'i faci pe-a lui plăcere.

Tinără mă măritaiu
Și rea soacră-mi căpătaiu,
Când dă-'n căne dă și-'n mine,
Bată-o ziua de mâne.
Dac'am văzut că-'i așa,
Pus-am secerea la brâu
Și m'am dus să secer grâu,
Seceram până la prânz
Tot cu amar și cu plâns,
Seceram pân' la ameazi

Tot cu lacrimi pe obraz;
Toate soacrele venia,
La nurori prânz aducea,
Numai soacra mea nu vine
Dacă-'i inimă de căne.

Fă-mă Doamne ce mi-'i face,
Fă-mă pasere de-argint
Să-sbor eu pe sub pământ,
La măicuța în mormânt,
Maicei să mă jeluesc
Cu străinu cum trăesc.

Până-'s străinii la cină
Eu li-'s feșnic și lumină,
Dacă gată de cina
Îmi dau vase de spălat,
Copil mic de legănat.
Iau cuțitul să-'mi taiu pită,
Lacrimile părău pică,
Iau lingura să sorb zamă
Și de lacrimi nu bag seamă
Căci le șterg cu ast' năframă
Cine a 'ndrăgit străinii

Mânca-'i-ar inima câinii,
Mânca-'i-ar casa pustia,
Și pe el mânca-'l orbia,
Pe neamul lui sărăcia.

Cine dorului nu crede,
N'ar înai călca iarbă verde,
Nice verde nici uscată
Fără dorului să creadă.

Săracă inimă dragă
S'a rupt din tini o dărabă,
Nu te-a rupt un om de treabă,
Căci te-a rupt un blăstemat
Care-'i mai urît în sat.
Inimă supărăcioasă
Ce 'ți-aș da să fii voioasă?
— De 'mi-ai da bunul lumii
Eu voioasă n'oi mai fi.

Cu bărbatu care-'i căne
Nu gândi că-'i trăi bine,
Io-'i fac cină el nu cină,

DIN LUME.

Războiul în Africa-sudică.

Deurgerea războiului.

Se pare că războiul se apropie de sfârșit. Cu toată vitejia, Buriile n'au putut să răzbească cu puterea covârșitoare a Angliei. Roberts în adevăr se află pe teritoriul Transvaalului și Buriile se retrag dinaintea lui, mai cu seamă fiind amenințați a fi încunjuțați de două părți, de către French și Hamilton.

Ținta cea mai de aproape a lui Roberts este Johannesburg, apoi Pretoria. Nu se știe, ce rezistență vor opune Buriile în aceste două locuri, dar în Londra sînt de credință, că nici Johannesburg, nici Pretoria nu vor pute susține mult timp impresurarea, fiind Buriile combatanți imputinați și descu-rajați.

Știri mai noue.

Știrile mai noue sosite la Londra pe telegraf sînt următoarele:

Londra, 28 Maiu n. Lordul Roberts depeșează din Junction, cu datul de 27 l. c.:

Azi-dimineață am trecut peste râul Val și ne aflăm pe malul nordic al râului. (Astfel oastea principală engleză se află pe teritoriul Transvaalului).

«Daily Telegraph» publică știrea sensațională, că *predarea lui Krüger și astfel sfârșitul războiului se poate aștepta în tot momentul.* Știrea însă are lipsă a fi adevărată.

Alegerile în Belgia.

Zilele aceste s'au făcut alegerile pentru senatul și camera Belgiei. Alegerile aceste sînt cele dintâi, făcute după *sistemul de alegere proporțional.* Clericali au pierdut peste 20 de cercuri, cucerite toate de liberali, la cari s'au alăturat și Flamanzii. În camera clericali vor avea probabil 84 de mandate, ear' liberalii și socialiștii la oltă 68.

Războiul Boxerilor.

Din China se semnălează războiul Boxerilor, conjurați contra Europeanilor și creștinilor. În provinciile *Seciuian* și *Hupei* Boxerii au nimicit două sate creștine și au ucis mulți creștini. S'a trimis miliție contra lor și guvernul chinez a promis ambasadorilor din Peking prin o notă, că va sugruma total mișcarea anticreștină a Boxerilor.

Dar' după cum se scrie mai nou din China, războiul continuă. Zilele acestea războiului au aprins satul creștin Liulih, care se află în depărtare numai de 29 miluri dela Peking și au rupt șinele călei ferate. Se zice, că Boxerii înaintează spre Peking.

Arondarea protopopiatelor.

Una din cele mai însemnate lucrări a sinodului arhidieceșan gr.-or. român din Sibiu, ținut anul acesta la Dumineca Tomei, a fost împărțirea sau cum se mai zice arondarea de nou a protopopiatelor din arhidieceșă. S'a făcut noua împărțire și schimbările, ca parochiile să poată fi bisericeste ocărnuite mai bine. Parochiile, cari n'ar fi mulțumite cu noua împărțire, pot face recurs la consistor, care apoi îl înaintează la congresul național-bisericesc, ce se va întruni la toamnă, căci schimbările intră în vigoare numai după aprobare din partea congresului.

Schimbările fiind deci de interes general, cu deosebire pentru obștea română gr.-orientală, le dăm aci precum urmează:

Nr. 4082 plen. *Publicare oficială.* Sinodul arhidieceșan din anul curent la 21 Aprilie (4 Maiu) nr. prot 107 referitor la arondarea protopresbiteratelor a adus următorul conclud:

I. Protopresbiteratele Avrig și Geoagiu succesive după-cum vor deveni vacante se desființează, și comunele:

1. Din protopresbiteratul Avrigului:

1. Arpașul-de-jos. 2. Arpașul-de-sus. 3. Corbi. 4. Drăguș. 5. Feldioara. 6. Oprea-Cârțișoara. 7. Porumbacul-de-jos. 8. Porumbacul-de-sus apusean. 9. Porumbacul-de-sus răsăritean. 10. Sărata. 11. Scorei. 12. Streza-Cârțișoara. 13. Ucea-de-jos. 14. Ucea-de-sus. 15. Viștea-de-jos, 16. Viștea-de-sus, se îngremiează la protopresbiteratul Făgărașului; ear' comunele: Avrig, Colun, Glâmboc, Porcești, Sebeșul-de-jos, Sebeșul-de-sus și Săcădate se îngremiează la protopresbiteratul Sibiului.

2. Din protopresbiteratul Geoagiului: Bantopoc, cu filia Chimindia, Bârșeu, Boholt, Căinelul-de-jos, Certejul-de-sus, Chișcădaga cu filia Burune, Dealu-mare cu filia Gruelaciu, Fizeș cu filia Barbura, Fornadia, Hărău, Hondol, Măgura, Nevoieș, Noșag, Rapoltul-mare, Rapoltul-mic, Săcărâmb, Seliștioara cu filia Stoeneasa, Șoimușul-murășan cu filia Balata, Suligete, Uroi cu filia Cărpiniș, Vălișoara și Varmaga se îngremiează la protopresbiteratul Deva; ear' parochiile: Almașul-mare Brădet, Almașul-mare Joseni, Almașul-mare Suseni, Almașul-de-mijloc, Almașul-mic, Ardeu, Băcăia, Băcăinți, Balșa cu filia Galbina, Bobâlna, Boiu, Bozeș, Bulbuc cu filia Curpeni, Ceru Băcăinți, Cibu, Cigmeu, Ferede, Folt, Geoagiu-de-jos Joseni, Geoagiu-de-sus Suseni, Glod, Homorod-Joseni, Homorod-Suseni, Mada, Mermezeu, Văleni, Nădăștia, Poiana, Porcurea, Renghet,

Steuini, Techereu, Valea-Epii, Valea-mare și Voia să îngremiează la protopresbiteratul Orăștiei.

II. Protopresbiteratul Cetății-de-peatră și al Solnocului cu excepțiunea parochiei Finteușul-mare cu filiile Bercheș și Bozinta-mare, precum și cu excepțiunea parochiei Văleni din protopresbiteratul Cetății-de-peatră, cari să îngremiează la protopresbiteratul Dejului se contopesc într'un protopresbiterat sub numirea protopresbiteratul «Cetății-de-peatră», decretându-se de centru protopresbiterat deocamdată parochia Borcut, până-când va pute fi decretat un alt centru mai corăspunzător; la protopresbiteratul format din nou să îngremiează și parochia Vima-mare din protopresbiteratul Dejului.

III. Se înființează un nou protopresbiterat sub numirea: protopresbiteratul Hunedoara cu centrul, respective sediul protopresbiterat în parochia Hunedoara.

IV. Rămân neschimbate în starea de azi protopresbiteratele: Abrud, Bistrița, Bran, Cămpeni, Ilia, Lupșa, Mercurea, Reghin, Seliște, Unguraș și Zarand.

V. Arondări parțiale să decretează pentru protopresbiteratele:

1. Agnita: primește dela Sibiu parochia Vurpăr și dă la Făgăraș parochiile Boholt, Calbor și Cineșor.

2. Alba-Iulia: primește dela Sebeș parochiile: Berghin cu filia Colibi, Răcătău și Vurpăr, dela Orăștie parochiile: Acmaru și Saracsău.

3. Brașov: primește dela Treiscaune parochiile: Apața, Crisbav cu filia Nou și Orminiș.

4. Cluj: primește dela Dej parochia Bonțida cu filia Sic.

5. Cohalm: primește dela Sighișoara parochiile: Archita cu filia Beia, Bundorf, Mucundorf, Rodeș și dă la Sighișoara parochia Criș cu filiile Cloasterf și Meșendorf.

6. Dej: primește dela Cetatea-de-peatră după înființarea de nou a protopresbiteratului, parochiile: Finteușul-mare cu filiile Bercheș și Bozinta-mare și Văleni, dă la Cluj parochia Bonțida cu filia Sic, și la protopresbiteratul nou înființând Cetatea-de-peatră parochia Vima-mare.

7. Deva: primește dela Geoagiu parochiile: Banpotoc cu filia Chimindia, Bârșeu, Boholt, Căinelul-de-jos, Certejul-de-sus, Chișcădaga cu filia Buruene Dealu-mare cu filia Gruelaciu, Fizeș cu filia Barbura, Fornadia, Hărău, Hondol, Măgura, Nevoieș, Noșag, Rapoltul-mare, Rapoltul-mic, Săcărâmb, Seliștioara cu filia Stoeneasa, Șoimușul-murășan cu filia Balata, Suligete, Uroi cu filia Cărpiniș, Vălișoara și Varmaga. Dă la

Toată noaptea-i țin lumină,
Aștern patul să se culce,
El ia ușa și se duce;
Și io-i strig de pe fereastă,
El răspunde-a treia casă
Unde-i nevasta frumoasă.

Arză-te focul de lume
Să nu-ți mai auz de nume,
Arză-te focul pământ
Și te-ar bate Tatăl Sfânt,
Că tu-mi ești dușman cumplit.
Sămănat-am busuioc
Și-a eșit pară de foc.
De s'ar afla cineva
Să-mi cetească inima,
Ar ceti pân' ar muri
Și tot n'ar mai isprăvi,
Inima mi-amărăciune,
Mi neagră ca și-un cărbune,
Și mi friptă de amar
Cum e carnea de pe jar.

Din Vingard.

Culese de Ioan Coden, inv.
Bădiș bădișorul meu,
Tot în gură mă săruți
Și la cisme nu te uiți.
Că de când m'am măritat
Tot desculță m'ai purtat.

Pe la noi pe după paie
Tot potece de biraie,
Pe la noi pe după fân
Tot potece de jupân.

Spune mândră și ghicește
De ce codrul inverzește?
Codrul de zăpadă grea
Voinicul de voe rea.

Măndruță frumoasă ești
Ziua când te rumenești,
Ear' când ești nerumenită
Ești ca viia neplivită.

Săracile sutele,
Că mărită mutele,
Săracile oi țigări
Că mărită rîncezeli.

Din Șoimușul-român.

Culese de E. T. Libeg, pedagog.
Frunză verde, frunză fragă,
Tu măndruță 'mi-ai fost dragă,
Și de dragă ce 'mi-ai fost
'Mi-ai făcut a fire prost,
Dar' na măndră-un ban bătut
Și-mi desleagă ce-ai făcut.
'Bade nu pot să-ți desfac
C'am făcut să mori de drag.

De nu 'ți-ar fi mândră dor,
N'ai face calea covor
Tremurând cu capul gol.
De nu 'ți-ar fi mândro milă,
N'ai fugi seara 'n grădină
Tremurând cu furca 'n mână.
De aș ști că mor de drag
La fete din ochiu nu trag,
C'odată una am ochit
Și d'atunci am nebunit.
Frunză verde 'n dumbrăviță
De s'ar face măndruțiță
Pieptul tău o grădiniță,
Ochii două garofiță
Și gurița fântăniță
S'adăpi pe badea din ea

Dobra parochiile: Bătrâna, Leșnic cu filia Dumbrăvița, Muncelul-mare cu filiile: Boia-Bârzei și Muncelul-mic, Poenița-Tomii cu filiile Feresti, Merișor și Runcul-mic, apoi la noul protopresbiterat al Hunedoarei parochiile: Batiz, Cerbel cu filiile Arănieș și Ulmi, Cerișor, Găunoasa cu filiile Ciulpez și Cutini, Josani cu filia Pestișul-mic, Lelese cu filia Sohodol, Miniereu cu filia Răcăștia, Nandru-Vale cu filia Nandru, Pestișul-mare cu filia Buituri, Sâncraiu cu filia Călan, Socet cu filiile Poiana-Răchițelei și Runcul-mare.

8. Dobra: primește dela Deva parochiile: Bătrâna, Leșnic cu filia Dumbrăvița, Muncelul-mare cu filiile Boia-Bârzei și Muncelul-mic, Poenița-Tomii cu filiile Feresti, Merișor și Runcul-mic.

9. Făgăraș: primește dela Avrig parochiile: Arpașul-de-jos, Arpașul-de-sus, Corbi, Drăguș, Feldioara, Oprea-Cârțișoara, Porumbacul-de-jos, Porumbacul-de-sus-apusean, Porumbacul-de-sus-răsăritean, Sărata, Scorei, Streza-Cârțișoara, Ucea-de-jos, Ucea-de-sus, Viștea-de-jos, Viștea-de-sus; dela Agnita parochiile: Boholt, Calbor și Cineșor.

(Va urma).

SCRISORI.

Esamene.

In Teure.

Era Duminecă. Poporul credincios eșise dela sf. biserică și în grupe mici se îndrepta spre școală, care era împodobită cu verdeață și unde avea să se țină esamenul de vară. Cântându-se »Împărate ceresc«, sub inspecțiunea dlui M. Făgărășan, protopop al tractului Becleanului, în prezența fruntașilor și a poporului adunat s'a început esamenul. S'a luat mai întâiu religiunea și deja din cele dintâiu răspunsuri ale pruncilor școlari se putea prevedea că esamenul are să eșe bine. Au urmat apoi cetitul, gramatica, geografia, istoria, etc. și în urmă declamări. Îți creștea inima de bucurie văzând cât de departe poate ajunge omul prin muncă și zel. Auziai dela micii pruncuți răspunsuri și lucruri cari te puneau în uimire și chiar șoptia unul și altul din poporeni și părinți: Doamne, că lucruri de acestea pe vremea mea nici că se pomeneau.

De acum până-i lumea,
Ziua noaptea când va vrea
Și când numai va putea.

Codrul bată-te bruma
Cum ai putut perde urma,
De o-ai fi perdut pe coastă
Aș zice că-i urma noastră,
De o-ai fi perdut pe vale
N'oi mai ști eși'n cărare,
Că codru-i la mijloc des
Din codru nici-când nu es,
Că cu codru m'am prins frate
Să împărțim averea'n parte.
Cântă puiu cucului
În mijlocul codrului,
Ș'asa cântă de ușor
Leagănă frunza de dor,
Ș'asa cântă de-amărit
D'asvirle frunza pe rit.
De-ai călca din loc în loc
De străin nu ai noroc,
Că străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște
C'ai avut odată mumă
De-ai călca din urmă'n urmă,
C'ai avut vr'odată tată
De-ai călca din peatră'n peatră.

Și cum se nu te minunezi, când între altele auziai pruncii vorbind din istorie despre cutare rege, luptă sau întâmplare cu atâta ușurință, sau îl vedeai socotind cu numeri mari și meste-cați întrebări destul de grele cu iuteală, sau îl auziai spunându-ți din geografie despre uscat, mare, țări, riuri, munți etc., despre popoare, națiuni etc. cu atâta pricere, ori din fizică despre căldură, electricitate, magnetism, lumină etc., apoi explicând cum se întâmplă întunecimile de soare și de lună și altele multe. În ochii multora vedeai lacrimi de bucurie, mai cu seamă când în urmă auziră pe mai mulți prunci și fetețe declamând unele poesii cu multă îndemânare. Toți erau îndestuliți, pruncii ca și ascultătorii, cari s'au desfătat în răspunsurile istețe ale acelor. A fost o adevărată sărbătoare pentru toți. Și oare cui 'i-se cuvine meritul acestei sărbători? De sigur că în prima linie harnicului învățător Gavril Avram, care nu a cruțat munca și osteneala pentru a putea instrua copii așa de bine; apoi părinților cari nu au pregetat de a-și trimite pruncii la școală și a-i îndemna să o frecventeze regulat. La sfârșit s'au împărțit premii și cu cântarea »Cuvine-se cu adevărat« și prin o vorbire a dlui protopop prin care felicită harnicul învățător pentru bunul succes al esamenului, acela se încheie.

Și acum încă un cuvânt: Toate sânt bune în Teure, dar' zidirea școalei nu prea. Ear' eu zic: că dacă pentru acei copii cari știu se dea așa răspunsuri, nu se poate zidi o zidire frumoasă, se nu se întrelase cel puțin aceea de a li-se zidi o școală corăspunzătoare, fiind comuna și așa în o stare materială destul de bună.

Dee Dumnezeu, ca să 'mi-se implinească dorul de a vedea în Teure o școală frumoasă cât de îngrabă, ear' învățătorului îi doresc sănătate, ca să poată da tot esamene ca cel din 20 Maiu și atunci fie încredințat că binecuvântarea lui Dumnezeu și mângăierea sufletească nu-i va lipsi, căci lucrând astfel va crea o generație care lui îi va servi spre laudă, ear' poporului nostru spre folos.

Elisav.

In Betlean.

În 20 l. c. s'a ținut esamenul cu pruncii dela școala noastră română din Betlean (comit. Solnoc-Dăbâca).

N'am multe de a zice, decât că și de astă-dată dl învățător Ioan Diugan ca și în anii trecuți ni-a arătat că își cunoaște chemarea. Ne era mai mare dragul, când auziam răspunsurile bune și lămurite ale micilor școlari.

Toate ne-au îndestulit, aranjamentul intern al școalei, scrisorile de probă etc. Dovadă despre rezultat a fost vorbirea care a rostit-o la încheierea esamenului Gregoriu Pușcariu, protopopul local, mulțumind dlui învățător pentru neobosita osteneală ce 'și-a dat întru luminarea tinerelor mlădițe române.

Sala școalei era îndestulată de un public numeros, care a binevoit a contribui câte cu ceva pentru premii precum: bani, năfrâmi, cărți, zaharicale, ș. a. Între contribuenți au fost următorii:

Doamna Fircu Stajer din Bistrița a donat cărți pentru prunci în preț de 2 fl. 40 cr.; Kin-

ces Bogdan, cărți în preț de 1 fl.; Din lădița din corul bisericei 3 fl. 60 cr.; M. O. D. Gregoriu Pușcariu, prot. 80 cr.; Dl S. Moldovan, învăț. în pens. și doamna 1 fl.; Ioan Găzdac, năfrâmi în preț de 3 fl. și 50 cr.; V. Crețiu sergent de gend. 70 cr.; P. Căre 30 cr.; N. Ișan 80 cr.; I. Herția 25 cr.; I. Meruțiu 20 cr.; Saveta Pop 11 cr.; L. Botean 35 cr.; G. Moldovan 50 cr.; P. Chirtoș 50.; L. Stăvar 50.; d-șoara Mărioara Morar 50 cr.; I. Cocoli 50 cr.; Maria Pop 30 cr.; Andreiu Murășan 50 cr.; Maria Motântan moașă, zaharicale în preț de 40 cr.; Ana Rațiu 10 cr. și Maria Băltan 10 cr.

În numele micilor școlari și pe această cale li se aduce mulțumită on. contribuenți.

Zic și eu cu dl protopop și cu întreg poporul din Betlean, că numai așa învățători se dea Dzeu ca dl I. Diugan, atunci cu mândrie am putea zice că avem școale românești.

V. R.

In Săn-Mihaiu.

În ziua de 9/22 Maiu c. s'a ținut esamenul la școala noastră gr.-or. rom. din Săn-Mihaiu (lângă Turda). Fiind de față dl adm. protopop Teodor Ciortea și dl părinte George Costin cu comitetul parochial și mai mulți părinți ai copiilor. Esamenul a succedat pe deplin, toți pruncii au știut foarte bine atât din limba română cât și din maghiară, a cetii, a scrie și a calcula. Bucuria părinților a fost foarte mare văzând că dl învățător Stefan Bedeleanu a arătat progres îndestulitor, că nu 'și-a pierdut iarna de-a nimica. Ne bucurăm toți parochienii de faptele bune ale dlui învățător Stefan Bedeleanu, dorind, ca întru mai mulți ani să lumineze pruncii poporului nostru.

Ioan Plitea.

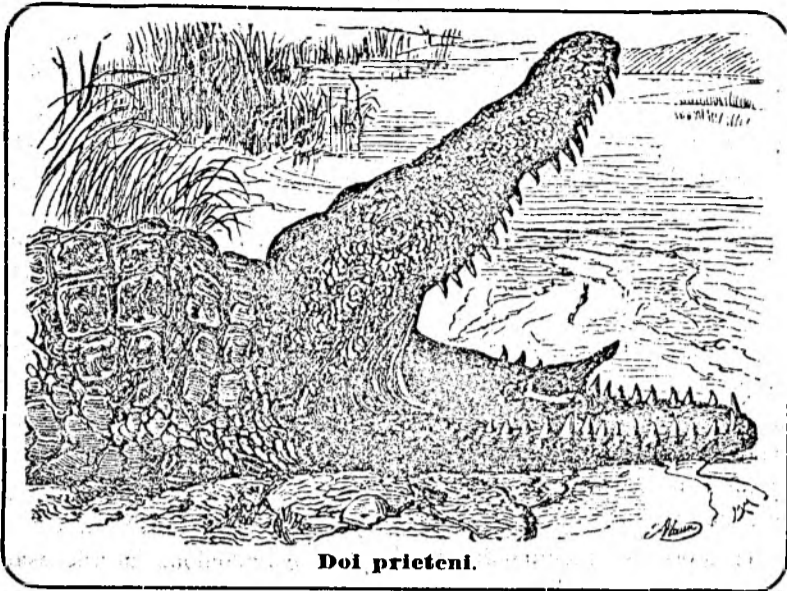
Doi prieteni.

— Vezi ilustrația. —

Vieța animalelor este în multe privințe curioasă. Ilustrația de azi ne înfățișează o întâmplare din vieța animalelor, de care se miră toți cei-ce o ved. Scena este din vieța crocodililor.

Crocodilul este o uriașă șopărlă, cu solzi tari pe trup, care trăiește în Egipt, în alvia nășipoasă a râului Nil și a altor riuri, cari se varsă în el, apoi în Ganges din India și Orinocul în America și se nutrește cu carne de animale, pasări, pești și chiar și cu carne de om.

Crocodilii noaptea se primblă în cete mari prin riuri, ear' ziua es din apă, se culcă pe malul nășipos la soare și stau aci ciasuri întregi nemișcați. Când e ferbințeala mai mare, crocodilul cascade gura (cum se vede în ilustrația noastră) și o țin deschisă; gura crocodilului este atât de mare, încât, când el o ține deschisă intră în ea pasărea fluieraș (numită astfel, fiindcă fluieraș când plouă) și umblând mai mult timp printre dinți îi curăță de bucățelele de carne, vîrite printre ei, de muște etc. Această scenă o arată chipul nostru. Și minune, că la pasere crocodilul nu-i face nimic nici-odată. Ei sânt ca doi prieteni, cari au lipsă unul de altul și se ajută împrumutat. Crocodilul e bun bucuros, că pasărea îi curăță dinții și gura, ear' fluierașul se hrănește bine din cele aflate în gura crocodilului.

Doi prieteni.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultivarea cânepii.

Cultivarea cânepii și a inului par'că dă înderēt de un timp încoace, căci altcum nu ne putem închipui trecerea cea mare ce o are bumbacul, care îl cumpărăm tors gata. Ori doară nu se mai face cânepa ca mai de mult? Ori doară s'au lenevit muierile noastre, de nu mai voesc să lucreze așa multă cânepă ca mamele lor? Ori doară ne-am fudulit noi, de ni-se pare lucru cu rușine a purta haine de cele trainice de cânepă, fiindcă ni-se par mai puțin frumoase decât cele de bumbac? Este, ce este, că numai eată așa, fără nici o pricină numai nu am vedē la poporul nostru chiar și în zile de lucru tot schimburi de bumbac cumpărat tors gata. Nu vom căuta după pricină, o lăsăm această în chibzuiala bunului cetitor, dar' cu unele lămuriri sântem datori, și adecă:

1. Schimburi făcute din pânză de cânepă și de in sânt cu mult mai sănătoase decât cele din alte pânzuri.

Aceasta o știm noi toți, o spun și doctorii cei luminați, ear' marele preot Kneipp, care făcea minuni cu vindecările lui cu apă, recomandă bolnavilor numai purtarea de schimburi groase din pânză de cânepă, in și de urzică. Drept aceea din punct de vedere al sănătății nu-i iertat să scoatem din casele noastre cânepa și inul, ba din contră trebuie să le ținem, să le cultivăm cu toată sîrguința și cultivarea lor să o lăsăm moștenire fiilor nostri.

2. Schimburi făcute din cânepă și in sânt cu mult mai trainice decât cele făcute din alte pânzuri, va să zică sânt mai potrivite pentru țeranii nostri.

3. Cânepa și inul le cultivăm noi, ear' pe bumbac trebuie să dăm bani. Chiar și numai din această pricină ar trebui să ne ferim de bumbac. Că mai bună-i mămăliguța făcută din făină din hâmbarul meu, decât plăcinta făcută din făină cumpărată și de sigur mai bună-i și haina făcută din cânepă cultivată în ogorul nostru, decât cea făcută din bumbac cumpărat.

4. Zic unii că pânza de bumbac e mai frumoasă. Poate! Dar' nu credem că va întrece în veci pe o pânză de in, ori chiar de fuior, care-i lucrată cum e data. Văzut-am la femei de-ale noastre pânză de fuior de cânepă cât — în zisa lor — puteai scrie pe ea.

Drept aceea: mai puțin bumbac, dar' mai multă cânepă și mai mult in!

Am auzit pe unele muieri plângându-se că nu sânt norocoase la cânepă; ba că se face prea groasă și atunci fuiorul e aspru ca pipirigul, ba că se face pozții de mică, ba că cade la melițat, și câte și mai câte pricini îi bagă, până bărbatul crede în sfârșit că așa va fi și își zice: De ce să ne trudim cu cânepa, dacă n'avem noroc la ea? Mai bine cumpărim fărăima aceea de loc cu barabule și din prețul lor cumpărăm bumbac tors gata, ori vre-o clăiță de cânepă dela Sași, că a lor e moale ca mătasa. Așa și fac unii. Dar' nu fac bine. Că vai multe pânzături trebuiesc la o casă, multe schimburi, fețe de masă, ștergere, haine de pat, saci, merindări, cenușere și câte și mai câte, unele subțiri, altele mai groase. Ei bine, dacă toate aceste le vom face din cânepă dela Sași, — că numai din bumbac unele nu se pot face, — atunci ce-a fi de capul nostru? Trebuie să cultivăm deci cânepă multă și mult in, dar' trebuie să o și știm cultiva.

La Românii nostri, pe cele mai multe locuri e răul obicei că seamănă cânepă numai câtă chibzue boreasa că va putea lucra peste iarnă, ear' sēmēnța întrecătoare o vinde. Nu așa face Sasul. El seamănă cânepă multă. După ce-i coaptă, o culege, o uscă și o pune bine așa netopită. Că, tocmai când sânt coapte cânepile dau zilele a scādē și a se răci apa, ear' economia ne răpește toate brațele muncitoare.

Deodată cu culesul cânepii este lucru și la viie, la cules de fasole, ba vine sēmēnatul grăului, făcutul otăvilor, culesul cucuruzului ș. a. Drept aceea Sașii nu se învălue cu topitul cânepii atunci toamna. Ei au rămasă de an câtă le trebuie pentru anul acesta, ear' această — cum am zis — uscată o pun bine. Și o lasă uitată până colo la primăvară, când sânt zilele lungi și tot mai calde și mai calde. Atunci topesc ei cânepa și o meliță pe apucate colo în dricul verei, când n'au de eșit la câmp câte într'o zi două, că săpatul cucuruzului e gata, ear' holdele nu sânt chiar coapte.

Acest obicei nu 'mi-se pare rău. Ean să cercăm și noi, și mai că nu ni-a părea rău.

Ca să avem cânepă bună trebuie să gunoim locul bine și să-l ogorim din toamnă afund, ear' primăvara, înainte de sēmēnare, să-l grăpăm mărunt. Dacă

am sēmēnat sēmēnța destul de deasă, putem ști că vom avē cânepă frumoasă și înaltă și subțire. Ear' de vom ști-o topi, va fi moale fuiorul ei. Că dela topire atîrnă mult bunătatea cânepii. De o ținem prea puțin în apă, e fuiorul mai lung dar' mai aspru și nu dă Dumnezeu să o putem melița, că în perirea mare nu vrea să cadă posderia; de am ținut-o prea mult în apă, e moale, dar' cade tare. Atîrnă dela buna chibzuire a boreselor cât se țină cânepa în apă.

Despre lucrutul cânepii n'avem pentru ce vorbi, că-l știu muierile noastre foarte bine, și 'l-ar ști și mai bine dacă bărbații ar fi mai cruțători la cumpărarea pachetelor de bumbac.

I. P. R.

Cultura mohorului.

Mohorul sau meiul cu măciulfi este o plantă proprie numai țărilor calde și secetoase. Stepele (pustele) României, Rusiei de mează-zi, Ungariei, Italiei și Franciei de mează-zi, sânt astăzi țările din Europa, unde cultura lui este mai răspândită, și unde acela joacă un rol principal, ca plantă de nutreț. Avantajele lui mai însemnate sânt, că cultura lui este foarte simplă și ieftină, că fiind tare mărunt, nu ne trebuie sēmēnță multă și apoi el poate răbda mai bine la secetă, decât ori-care altă plantă.

Peste mohor să vină chiar și o secetă mai îndelungată, nu se pipernicește ca alte plante, ci numai stă pe loc și îndată ce vine o ploaie mai bogată și află umezeală de ajuns în pământ, el începe din nou a crește și a se desvolta. Pentru desvoltarea lui normală se recer cam 80 de zile, ear' la coacere poate ajunge cam în timp de 4 luni. Din cauza vegetațiunii lui scurte, se poate sēmēna în continuu până târzii prin Iulie.

Mohorul iubește pământul mai năsipos și ușor; în luturile năsipose și încâtva văroase deasemenea reușește destul de bine. Rădăcinile lui pētrund foarte adânc prin pământ, ear' cu organele lui pēroase, poate să absoarbă și rețină mult timp umezeala în el. De aceea este el atât de răbdurii la secetă.

În terenurile compacte lutoase, și în o climă mai umedă și răcoroasă, cultura mohorului îndeobște nu prea reușește. La cultura lui se recere totdeauna un pământ bun sau bine gunoit, căci în pământul de tot sărac nu prea reușește. În țeline și în pământurile mai noue deasemenea reușește foarte bine. Dacă pământul este sărac, trebuie să-l gunoim. Gunoiul îl poate suporta în măsură cât de mare. Nu-i strică, dacă în pământurile lipsite de var, îi adaogem și de acesta câtuși de cât.

Mohorul se poate sēmēna după ori-și-care plantă, atât după cereale sau bucate, cât și după plantele de sapă. Se poate cultiva cu bun succes și în acei agri, în cari nu a răsărit destul de des cucuruzul, sau că acesta a fost mâncat de ciori și alți vermi rozători, de oare-ce pentru cultura lui avem vreme destulă, căci ori-și-cât s'ar sēmēna de târzii, el tot se face de coasă. După mohor nu se poate sēmēna altă plantă, decât săcară, fiindcă el îndeobște storce prea tare pământul.

Cultura mohorului este cât se poate de simplă. Se poate sămăna și numai într-o singură arătură, se recere însă ca sămănta lui să fie totdeauna proaspătă. De astupat se poate astupa și numai cu o grapă de mărăcini. La un hectar se recer 40—50 litri la sămăntatul împrăștiat și 20—30 litri la sămăntatul cu mașina.

După sămănat, dacă s'a prins oarecare scoarță pe pământ, aceea se poate rupe cu tăvălugul sau grapa. Dacă sunt prea multe buruieni printre el, acelea se plivesc și nimicesc. Mai bine este de a-l cosi mai de timpuriu și înainte de a se coace sămănta buruienilor.

Mohorul se cosește totdeauna numai după secerișul cerealelor, ear' de uscat se uscă întocmai ca și fânul de pe livezile naturale. Mohorul în stare verde nu e prea plăcut vitelor, cu deosebire dacă a îmbătrânit și a produs sămăntă. Uscaț și făcut fân însă, este unul dintre nutreșurile cele mai bune și deopotrivă priincios la tot felul de vite domestice.

Pentru producțiunea de sămăntă se lasă un capăt de loc unde este ceva mai rar, ca să se coacă și producă sămăntă de lipsă pentru viitor. Sămăntă de mohor dă un bun nutreș peste iarnă pentru galițe, ear' măcinată se poate întrebuința ca urluială și pentru alte animale de casă.

Producțiunea mohorului se poate socoti dela 30—70 măji metrice de fân uscat la hectar și 16—26 hectolitri sămăntă.

După Iuliu Kühn fânul de mohor conține în termin de mijloc 13% apă, 10% materii albuminoase, cam 3% grăsime, 30% celuloasă, cam 39% azot și 5% cenușă.

Ioan Georgescu.

Povețe despre stîrpirea peronosporei și gîrgărițelor de viile.

Cum e timpul, în care proprietarii se îndeletnicesc cu lucrarea viilor și cum în unele părți s'a ivit și acum peronospora atât de stricăcioasă viilor, ținem a fi de datorința noastră să atragem luarea aminte a tovarășilor noastre agricole și peste tot a viierilor asupra *peronosporei* și să dăm povețe cum

ar trebui urmat în aplicarea *mijloacelor de stîrpire*.

După-cum se știe, cu numele de peronospora se înseamnă boala atât de primejdioasă, care bătue în măsură din ce în ce mai întinsă viile noastre și amenință roadele lor cu nimicire une-ori desevirșită.

Peronospora e datorită unor bureți mitei (mucegai), cari începînd din Maiu se ivesc în formă de pete alburii mai ales pe dosul frunzelor (toilor) cum și pe mlădițe, flori și chiar pe struguri. Pe laturea deasupra a frunzelor apar un fel de pete gălbînii, mai târziu ruginii, însă nu umflete nici rotunde. Pe laturea din jos (dos) frunzele molipsite apar ca-și-cînd ar fi atinse de brumă sau preserate cu zahăr măcinat.

Contra peronosporei se recomandă ca mijloc foarte bun și ieftin stropirea cu un amestec licuid din apă, peatră vînetă (vitriol de aramă) și var ars.

La 100 litre apă se adaogă 1, 1½ sau cel mult 2 chilograme peatră vînetă și tot atîta var ars. Deosebim prin urmare amestecuri de 1, 1½ și 2% (la sută). Stropite fiind cu amestecul de 1½ sau chiar 2% frunzele ivite acum la început s'ar părî din cauza frăgezimei lor. Amestecul de 1½ și 2% se va aplica deci mai târziu, peste vară și de cu toamnă, cînd frunzele sînt desvoltate.

Peatra vînetă curată și deci potrivită se capetă în prăvălia I. B. Misselbacher de aici.

Peatra se pisează mai întăiu, apoi se topește (disolvă) în puțină apă caldută — la 1 chilogram peatră vre-o 3 litre de apă — într'un vas de lut sau de lemn. Într'aceea se stînge varul ars în cutare ciubăraș, punînd o cătățime de apă îndoit mai mare.

Laptele de var astfel dobîndit se strîcură prin o sită deasă și se toarnă încetîșor, mestecînd bărbătește cu o bucată de lemn — în peatra topită (nici-decum întors, adecă: peatra în var).

Licuidul astfel gătit poate fi păstrat pe mai târziu fără temere de a-și perde tîria sa, este însă neapărat să se amestece bărbătește do căte-ori e a turna în tulumă; altcum rămân pe fundul vasului tocmai materiile trebuincioase contra peronosporei.

Stropirea însăși se îndeplinește cu ajutorul aparatului numit tulumă (proașca) de peronosporă, care împrăștie licuidul de cum nu s'ar pute mai mărunt și deopotrivă.

În scopul isbutirii nu rămâne decăt să urmăim întocmai poveștelor ce urmează :

1. Stropirea se se îndeplinească cât mai apriat și întocmai la timpul convenit, dacă e să isbutească în deplin.

Stropirea dintăiu urmează a se face cât mai de timpuriu, prin Maiu, până a nu se fi răspîndit peronospora, la tot cazul mai nainte de înflorirea vițelor. Neapărat este a stropi de două-ori cel puțin sau și mai bine de 3—4 ori.

Stropirea a doua ar trebui făcută după înflorire, prin Iunie. Cu începerea lui August urmează stropirea a treia și cerînd trebuința, prin Septemvrie a patra.

Stropite ar trebui toate frunzele și celelalte părți verzi. Rîndurile viiei trebuie stropite de amîndouă laturile, așadar' de două-ori.

2. Tulumă se nu se țină aproape de vițele de stropit. Licuidul să acopere frunzele cu picături cât mai deopotrivă și dese, de mărimea grăunțelor de păsă, sămănînd a rouă măruntă. Picături mari, cari s'ar prelinge înspre marginea frunzelor, lasă goluri și astfel nu scutesc frunzele în deplin. În urma stropirii frunzele se nu fie cu totul ude.

3. În viile aflătoare pe coaste piezișe stropirea se se facă mergînd din jos în sus, și nu întors.

4. Nu este iertat a stropi pe timp ploios și mai ales cînd plouă. Dacă ploaia ar fi spălat frunzele deja stropite, se va stropi din nou.

Stropirea isbutește mai ales dacă se face seara sau dimineața pe timp uscat, liniștit și fiind cerul senin.

5. Stropite ar trebui viile din întreg hotarul, cum și vițele din toate grădinile comunei, de oare-ce vițele cari ar fi rămas nelecuite, fie și numai pe alocurea, ușor răspîndesc peronospora mai departe, amenințînd cu pustiire viile mai nainte sănătoase ori stropite.

Încă cu începere din anul 1898, așa știm, se pedepsesc cu asprime, amăsurat statutului comitatens, toți cari nu 'și-ar fi împlinind datorința prescrisă contra peronosporei.

Așa fiind, primăriile comunale și viierii vor lucra înțelepțește, aplicînd contra peronosporei negreșit și din vreme stropirea descrisă atât de lesnicioasă, ieftină și de mare folos.

Rămâne să adaogem, că prin viile mai multor comune au dat năvală un fel de gîndaci verzi, numiți gîrgărițele viței, cari foar-

nună împăratul de iscusința și îndrăzneala acestei fete, deci zise cătră bîtrîn :

— Auzi, bîtrînule, eu voesc să ved fata ta, căci aceea e foarte iscusită, du-te și-i spune să vină mîne la curtea mea, dară așa să vină : nici pe sus, nici pe jos, nici încălțată, nici desculță, nici pe drum, nici pe de laturi, nici cu cinste, nici fără cinste.

Se luă moșul săracul ear' la drum ; ajungînd acasă ear' spuse fetei ce a zis împăratul, eară ea a început a rîde.

Cînd se sculă fata dimineața își luă un sac de cele rari cu care se prînd peștii, îl tăiă în două, luă un ciur, îl rupse în două și se încălță cu sacul și cu ciurul, după aceea se puse călare pe un pârciu, în mână luă 2 blide de lut, sub cari era o vrabie, și așa plecă din margine de drum până într'alta, eară cu picioarele era nici pe sus nici pe jos, fiindcă pârciu era mic și ea ajungea cu picioarele pe jos. Așa merse ea până aproape de casa împăratului care o aștepta

în poartă, și care nu-i fu mirarea cînd vîzî că vine o mătăhală pe nu știu ce, dintr'o margine de drum până în alta. Cînd însă se apropiă bine de dînsul vîzî el că-i o fată, care îl răpi cu frumseța ce o avea, că gîndeai că-i ruptă din soare ; după-ce ajunse la el fata îi întinse blidele zicînd :

— Ține, înălțate împărate, «cinstea necinstea». Dar' împăratul vrînd să o prîndă cu ceva, luă iute cinstea și căută să vadă ce va fi în lăuntru, dar' cînd ridică un blid vrabia sbîrr ; și el trîcnind de frică îi scăpară blidele jos și se sparseră, atunci vîzî el că a fost cu adevărată cinste necinste.

După aceea o întrebă :

— Apoi de ce ai venit încălțată așa ? — Apoi ca să fiu nici încălțată nici desculță. — Dar' de ce ai venit pe mătăhala asta călare ? — Apoi ca să nu fiu nici pe sus nici pe jos. — Dar' de ce veniai din o lature de drum până la alta ? —

Fata cuminte.

Poveste de Petru Ghejiu, lucr. la calea ferată.

(Urmare).

Fata îl întrebă de ce-i trist.

— D'apoi cum se nu fiu eu trist, cînd eacă ce mai avem de împlinit, — și-i spuse taina fuioarelor.

Atunci fata ducîndu-se la gard rupe 3 bățicele, pe care le dete bîtrînului zicînd :

— Taică, să mergi mîne la împăratul să-i spui că eu bucuroasă aș împlini ce a zis el, dară fiindcă eu nu am lucrurile trebuincioase la facerea pânzei, să facă bine și din aceste bețișoare să-mi facă : răsboiu (stativ), brăgle, spată, suveică, tălpițe, suluri, sucală, furcă, fus, rischitor, vîrtelniță și mo-soară, apoi atunci îi împlinesc dorința.

Ducîndu-se bîtrînul la împăratul și spunîndu-i că ce are de făcut, se mi-

fecă tinerele mlădițe cu grămada. Cel mai îndemânic și sigur mijloc este a scutura, des de dimineață, aceste gărgărițe pe pânzături așternute jos. Urmează strângerea și aruncarea gărgărițelor în foc sau apă ferbinte.

Comitetul central al Reuniunii române agricole din comitatul Sibiiului.

Sibiiu, 12/25 Maiu 1900.

D. Comșa,
președinte.

V. Tordășianu,
secretar.

ȘFATURI.

Ascuțitul coaselor și al secerilor.

Fiecare plugar știe, cât timp se perde cu ascuțitul coaselor și al secerilor. Economii practici au aflat în timpul din urmă un mijloc, care ușurează în mod vădit ascuțitul numitelor unelte. Într'un vas cu apă, în care s'a pus o jumătate procent acid sulfuric, se pun uneltele numite timp de o jumătate de oră, ca să stea în aceea. După-ce se scot, se ascut apoi cu o gresă de peatră nășipoasă și ascuțitul ține timp îndelungat.

Stîrpirea negeilor.

La întrebarea, ce am pus-o în numărul 10 al *»Foi Poporului«* pentru un leac de a stîrpi negeii, pe lângă răspunsurile ce le-am dat, ne-au mai sosit următoarele:

Subscrisul pentru negeii de pe mâni la oameni recomand bureții ce se fac noaptea pe gunoiu. Să se ungă cu aceia că se va vindeca.

Teodor Toma (Pintic).

La întrebarea din nr. 10 al *»Foi Poporului«* pentru ceva de a stîrpi negeii, eu am probat la mai mulți oameni și s'au stîrpit negeii, și adevărat:

Mai întâiu se rupe sau se taie negelul până ese sânge, pe urmă se șterge și cu un băt ascuțit, ca o sulă, se picură 1—2 stropi de *vitriol* (Schwefelsäure). Peste 2—3 zile ear' se mai rupe și ear' se mai picură 1—2 stropi și în urmă se lasă până pică rana ce se face din arsul vitriolului, însă să nu se lege.

Soția mea a avut un negel în talpa piciorului, din pricina căruia nu putea suferi nici încălțăminte. 'L-am

Apoi ca să nu fiu nici pe drum nici de pe laturi. Văzând împăratul că nu ese la cale cu fata, îi zise:

— Văd că ești mai cuminte decât mine, dară totuși ca să fii cu adevărat mai cuminte, să te duci la peatra aceea mare ce se vede colo departe, și să beleşti această peatră și să-mi aduci pielea aici; atunci vei rămâne mai presus decât toate fetele din lume.

— Ear' fata îi zise:

— Să mînați împărăția ta pe căsapul cel împărătesc acolo să junghie peatra aceea, căci nejunghiată n'o pot jupuî de piele; atunci împăratul văzând că nu poate eși cu fata la cale într'acest chip, și răpit fiind de frumusețea ei, o luă de mână și o chemă să între cu el în lăuntru, unde după-ce o îmbracă cu haine frumoase o puse să șează cu el la masă și porunci mâncare pentru ei amândoi. După-ce se săturară împăratul zise:

— Auzi tu dragă! voești să fii împărăteasă? — Eară fata-i răspunse:

stîrpit de trei-ori și earăși s'a făcut; văzând că tot se face a patra-oară după-ce s'au stîrpit eară, am rupt locul încă și ear' am picurat vitriol și așa arzându-i rădăcinile negelului până în afunzime nu s'a mai făcut și s'a scăpat de el. De aceea cel-ce are negei, de-or fi mari și mai vechi, trebuie se rupă locul negelului afund și se pună mai de multe-ori, că numai așa se poate scăpa de ei.

Vitriol se capătă la măiestrii de văpsit lăna și la apotece. Cu vitriol de 2—3 cruceri se pot vindeca mai mulți negei.

Aceasta se poate proba și la vite.
Const. Udrea (Domagnaia).

Gunoiu pentru legumi.

Intre deosebitele gunoaie, cari se întrebunțează în economie, numai câteva se pot întrebunța cu succes la legumi. Astfel gunoiul provenit dela cai și oi este prea rece. Mai bun e gunoiul provenit dela vitele cornute, care se întrebunțează, când e în stare deplin descompusă (putrezită). Și mai bun ca acesta e tina de pe drum, compostul funinginea, cărbunii și cenușa. Acestea se împrăștie pe toamnă peste pământul supus culturai, se sapă încă în decursul toamnei, ca pământul să degere peste iarnă. Astfel gunoiul are o înfriurintă foarte binefăcătoare asupra dezvoltării legumelor.

Sobolul ca profet de timp.

S'a constatat, că schimbarea timpului are o influență deosebită asupra sobolului. Astfel s'a constatat, că când scoate sobolul mușinoaie mărunt de pământ, urmează vânt, când scoate mușinoaie proaspete în cele vechi, urmează furtună, ear' când se trage afund în pământ sau își părăsește locul, urmează secetă îndelungată.

Știri economice.

Pentru militarii nostri. Prin rescriptul seu dto 23 Aprilie c. nr. 2758, Înaltul minister r. u. de agricultură ne vestește, că ministerul r. u. de honvezi dto 19 Martie c. nr. 19094 'i-a adus la cunoștință că ministerul comun c. și r. de războiu cu datul 24 Februarie c. nr.

— Cum să nu voesc, că doar' a voi e mai ușor, dar' a se împlini ce voim e mai greu.

— Așadar' te întreb mai ales, voești să fii a mea de soție.

— Voesc, — răspunse fata.

— Bine, — zise împăratul, — dacă voești tu eu încă voesc și ce eu voesc și părinții nostri vor voi; dar' eu numai așa te iau de soție, dacă făgăduiești că nu te vei amesteca în treburile mele împărătești.

Fata se făgădui, că ea nu se va amesteca în treburile împărătești și ajungându-se tinerii cu vorba, se invoiră a se lua în căsătorie, căci de drag nu-i vorbă, le era drag unul de altul, și pe vremea aceea și împărății nu căutau după bogăție, ci după iscusință și frumusețe.
(Va urma).

699 a orînduit, ca muncitorii de pământ să nu fie chemați sub arme pe timpul aratului, sămănatului și secerării; mai departe a îndrumat comăndele militare ca întregirile în statul activ să le facă numai cu rezerviștii cari nu se indeletnicesc cu lucrul câmpului.

Muncitorii de câmp cari cu toate aceste orîndueli vor fi chemați sub arme, se vor scuti dela serviciu pe temeiul unei rugări de scutire bine motivate.

Atragem luarea aminte a celor interesați asupra acestei orîndueli.

Sibiiu, 25 Maiu 1900 n.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu.

Dem. Comșa, președinte.
V. Tordășianu, secretar.

Fabrica de conserve (pentru valorisarea poamelor) ca societate pe acții în *Deva* și-a ținut adunarea constituantă în 20 Maiu sub presidența contelui Nicolae Bethlen, comite-suprem al comitatului Hunedoara. În această ședință s'a hotărît definitiv înființarea societății, s'au desbătut și primit statutele și s'au ales membrii în direcțiune și în comitetul de supraveghere. În direcțiune au fost aleși: contele fișpan Nicolae Bethlen, president, deputatul dietal conte Nicolae Thoroczky, vicepresident, ear' membri: directorul de mine Ioan Andreics, magistrul silvanal Wilhelm Binder, deputatul dietal baron Gavriil Jósika, proprietarii Árpád Kenderessy și Ladislau Lázár, vicecomitele Mara, directorul de mine Frideric Menking, proprietar și director de bancă Dr. Ioan Mihai, fabricantul de conserve Alexandru Simon, proprietarul Frideric Steinmann, comerciantul Ioan Stiene și directorul de bancă Ludovic Szöllösy. În comitetul de supraveghere au fost aleși: baronul Teodor Bornemisza, primarul Sibiiului Iosif Drottleff, prof. de școale reale Iosif Hajduczky, avocatul Dr. Aurel Muntean și deputatul dietal baron Alexiu Nopcsa. Între 19 membri de direcțiune și comitet sînt aleși 2 Români, la o societate care voește să opereze în ținuturi curat românești și cu poame și fructe de ale Românilor. De altcum subscrieri de cote se mai pot face, costând 50 coroane o cnotă. Fabrica își va începe activitatea încă în decursul anului curent.

Starea sămănturilor în străinătate — la 1 Maiu.

În *Elveția* lucrul în vii înaintează bine. Pomii sînt împodobiți cu flori bogate. Se așteaptă recoltă foarte bună.

În *Grecia* lucrul în vii s'a cam întârziat din pricina multelor ploii. În luna Aprilie s'a esportat (dus din țeară) multe crumpene și piper. Bucatele pe unele părți au tînjit din pricina ploilor. Seceratul urezului și strînsul fînului e pe isprăvite. Pomii promit o recoltă foarte bună, asemenea și viile.

În *Italia* în urmă urcării prețului la bucate întru atât s'a scumpit pânea încât guvernul a rînduit ca locuitorilor să li-se dea grâu și făină din magaziiile militare cu prețul de cumpărare.

În *Spania* sămănăturile sînt amenințate cu pustiire din partea lăcustelor. Guvernul a dat aspre porunci, ca să stîrpească aceste insecte periculoase.

În *Anglia* bucatele sînt foarte frumoase. Pomilor a stricat mult frigul din nopțile primei jumătăți a lunii Aprilie. Riturile sînt frumoase.

În *Francia* timpul bun și frumos a îndreptat mult starea sămănăturilor. Ovésul și fînațele mai așteaptă încă ploaie. Viile sînt frumoase; se așteaptă bună recoltă. Pomii asemenea; fîgăduesc roadă îmbelșugată.

În *Rusia* sămănăturile de toamnă promit bună roadă. Se observă însă, că în anul acesta este mai puțin teritor (pămînturi) sămănat și asta din pricina, că fiind anul trecut slab, agricultorii n'au avut sămînță.

În *Turcia* dintre toate bucatele mai de folos este ovésul. Deși ovésul e mic în paiu, spicul este bunisor. Poamele sînt în bună stare.

În *Bulgaria* a stricat foarte mult frigul din Aprilie și acum numai așa se mai poate aștepta o roadă mai îndestulitoare, dacă vre-o 2—3 săptămîni va urma vreme frumoasă și foarte caldă.

Negoț româneșe.

— Locuri bune pentru neguțtorii români. —

În Rebrîșoara.

Dela Năsăud spre răsărit, cale de $\frac{1}{4}$ de oră, se află lângă riul Someș, comuna înfloritoare *Rebrîșoara*, cu peste 3000 locuitori, toți Români.

Aproape de Năsăud și lângă drumul țerei, *Rebrîșoara*, această comună curat românească, simte azi lipsa unui neguțtor român harnic, cinstit, care ar găsi acolo, pe lângă primire și dragoste frățească, teren, nu însă de exploatat, dar' teren priincios de muncă rodnică și venite sigure.

În centrul comunei și apoape de biserică, se află un local foarte potrivit pentru o prăvălie românească, care odată înființată, ar aduce cu sine închiderea sigură a celor 8—10 »puticuri jidovești« de acolo, tot atâtea cuiburi de demoralizare și ruină materială a locuitorilor rebrîșoreni.

»Comerciantul«, prăvălia românească din *Bistriță*, va servi bucuros cu informațiuni speciale neguțterilor interesați și cu destule garanții morale.

Deci avis, neguțtorii români!

Un Rebrîșorean.

BETIA.

— Cuvinte preoțești din »Deșteptarea«. —

V'am făgăduit, fraților, să vă vorbesc pe rînd despre cele mai de căpetenie pricini ale sărăciei poporului nostru român. Ca cea întâiu pricină, v'am numit *beția*. Deci despre beție, care este în adevăr pricina cea mai mare a sărăciei voastre, am să vă vorbesc aici.

O vorbă veche zice:

»Dar' beția-i diavol mare,
Vai de cel-ce-i cade-n ghiare:
Sfirșit bun acela n'are!
Pe mulți oameni cu avere
Ea-i face să umble a cere....

Precum vedeți îi beția curat ducă-se pe pustiu. Da eu vă zic că ea-i și mai rea decît acela, pentru-că de ducă-se pe pustiu poți scăpa prin post și rugăciuni, dar' de beție nu scapi așa cu una cu două.

Beția a adus mult of și vai peste neamul nostru. Am ajuns, fraților, din pricina beției voastre zile grele. Relele cari le-a adus beția asupra poporului nostru român sînt așa de multe, că dacă am voi să le punem toate pe hîrtie, nici în lumea aceasta n'ar încăpe cărțile, ce s'ar scrie. Și eu nici nu mă apuc să vi-le înșir toate, pentru-că-s din cale afară prea multe. Cel mai mare rău ca urmare a beției este sărăcia, de aceea și merge vorba »sărăcia e copilul beției și al lenei«. Și eată cum sărăcește bețivul. Omul bețiv își petrece zilele cele scumpe numai prin cărcime. Și din nenorocire cărcime sînt destule prin satele noastre, tot la doi trei pași dai de o cărcimă și toate-s cam aproape de drum ca să le găsești îndată, știți doară că »cine-a făcut cărcima'n drum, n'a făcut-o de nebun«. Omul bețiv șede în zile de lueru și în sîrbători, vara și iarna, ziua și noaptea numai în cărcime. El îi la lucru ca butucu, de aceea nici nu gîndește la lucru, și apoi pentru-că tot ia din gata fără să mai adaoge, sărăcește zi de zi. Astăzi vinde un purcel, mîne un vițel, după aceea o vacă, apoi o păreche de boi și tot cară la cărcimă și când ceuți vitele s'au dus. Acuma îi vine la rînd locul, astăzi o prăjină, mîne alta și tot așa până rămîne cu nimic. Doamne, și mulți Români de-ai noștri sînt cari au pățit-o chiar așa. Ei erau înainte cu vre-o câțiva ani chiaburi și astăzi sînt din pricina beției fără casă, fără masă, ba încă argați pe la cei Jidani, cari au năpustit asupra satelor noastre ca și lăcustele.

Să vă spun aici, fraților, ce a pățit din pricina beției fratele nostru Nicolae din un sat dela munte. Cam înainte cu 20 de ani am fost eu, care vă scriu aceste, cu trecerea într'un sat dela munte la badea Nicolae, care era cel mai bogat om în sat. Avea peste 150 fălci de loc, vre-o 300 de oi, vre-o 20 de vaci cu lapte, câteva părechi de boi, niște cai ca leii și câte alte bunătăți nu mai avea Nicolae pe lângă gospodăria sa. Să fi căutat septe hotare nu aflai om mai chiabur ca badea Nicolae. Vorbind eu cu dînsul am înțeles din vorbele sale, că a fost din tinerețe muncitor și strîngător și nu-și bătea capul de loc cu cărcimele, de aceea s'a și cuprins așa de bine. Au trecut de atunci vre-o 20 de ani.

Mai an am fost eară prin acel sat și în drumul meu m'am îndreptat ață spre gospodăria lui badea Nicolae. Dar' când am ajuns la locul unde a stat înainte cu 20 de ani casa lui, am dat de o curte strașnică ca din poveste. Am întrebat de niște oameni din sat cine se șeadă în acea curte și am primit de răspuns că domnul Șrul. Acel Jidan a venit înainte cu vre-o 15 ani din Galiția rupt și flămînd ca vai de el și badea Nicolae s'a îndurat — că așa-i firea Românului — și i-a dat de pomană o prăjină de loc ca să-și pună o casuță. Dar' voi știți că Jidanul îi sfredelul dracului; îndată-ce are cuib se apucă de geșfături. Întăiu vinde chibrituri, apoi holercă cu păharul, mai pe urmă cu ocaua și tot așa. Și badea Nicolae avînd de megieș pe Jidanul acela, mergea adese la el și cu treabă și fără

treabă. Și Jidanul, belit de pe dracul ca toți Jidanii, îl primia pe badea Nicolae astăzi cu un păhar de holercă, mîne cu două, până-ce a făcut din el un bețiv cum se cade. Acuma nu-și mai bătea Nicolae capul cu gospodăria, el șede numai la Jidan și căra tot ce avea la el la cărcimă. Și beția l-a sărăcit pe badea Nicolae întru atîta, că și-a perdut întreaga sa avere ce o avea înainte cu vre-o 20 de ani, la Jidanul Șrul. Am mai întrebat de niște oameni din acel sat, ce s'a întemplat cu Nicolae după-ce a scăpat averea sa în mâinile Jidanului și mi-au spus, că el astăzi cară apă la acel jidan și ca plată capătă câte-o fliușcă de holercă. Când am auzit aceste mi-a venit, fraților, să plîng cu șapte rînduri de lacrimi, să plîng ca și prorocul care deplînge căderea Ierusalimului, zicînd: »La riul Vavilonului am șezut și am plîns când mi-am adus aminte de tine Sioane«. Eată, fraților, cum îl duce beția pe om la sapă de lemn.

Să facem, fraților, o socoteală, câți bani cheltuiesc oamenii noștri pe an pe holercă. Să luăm de pildă un sat cu 200 de numere sau cu 1000 de locuitori. Între acești 1000 să zicem că numai 100 sînt bețivi. La acești 100 le trebuie pe zi cel puțin câte 10 cr. unuia pentru holercă — la toți la olaltă deci pe zi 10 fl. Să punem pe an numai 300 zile de beție, eată căpătăm suma de 3000 fl. Vedeți, fraților, ce sodom de bani se duc pe holercă pe an numai dintr'un sat cu 1000 de locuitori. Să punem acuma că avem în Bucovina numai 150 de sate românești și dacă da un sat 3000 fl. pe an pe holercă dau toate la olaltă pe an 450000 fl., adică patru-sute-cinci-zeci de mii de florini sau mai că $\frac{1}{4}$ de milion să trec bani românești în mâinile Jidanilor. Ei bine, fraților, și aceasta nu-i sărăcie? Și acest sodom de bani cheltuiesc Românii noștri pe holercă fără niște prilejuri, ca bună-oară cumătrii, nunți, praznice, hramuri, aldămașuri și știu câte altele. Când vom socoti la olaltă banii cari îi cheltuiesc Românii și cu celelalte prilejuri, atunci vom ajunge la suma de mai mult decît un milion. Un milion de lei, fraților, sînt atîția bani de nu-i mai puteți cuprinde cu mîntea voastră, ai pute cumpăra pe dîșii o țeară întreagă. Și dacă se irosesc atîta amar de bani pe an în pungile Jidanilor nesățioși, nu-i aceasta curat sărăcia și moartea noastră?

Fraților! Nu vă pară lucru de șagă! Mulți din voi au sărăcit din pricina beției atîta, de nu le mai arde nici focul în vatră de săraci ce-s.

Afurisita de holercă, aceea vă strică pe voi. Băgați-vă odată și mîntea, nu numai holercă — în cap și înțelegeți că tot așa n'aveți să o duceți mult.

Ca mîne au să vă impresure străinii și mai tare și după-ce își vor pune cănecele pe voi, nu veți mai scăpa.

Pricepeți, fraților, că holerca este veninul veninului, care a adus atîtea nevoi și suferințe pe capul poporului nostru român și mai cu seamă de aceea că-l despoaie pe țeran de pămînt — și țeranul fără pămînt este mai rău ca frunza pe apă.

Feriți-vă, fraților, de beție! Feriți-vă de holercă ca de foc! Puneți gînd și părăsiți cărcimele, care-s cuibul sărăciei voastre! Precum fuge ducă-se pe pustiu de tîmăie, așa să fugiți și voi de cărcime!

Dacă veți păzi numai cărcimele veți căde la amar și la necaz sau în mîna de Jidan, ori în mîna de alt neam.

Un preot.

CRONICĂ.

Concurs pentru stipendii. Comitetul central al reuniunii învățătorilor gr.-cat de pe teritoriul archidiaconatului părților sătmărene îngremiate în diecesa oradană, conform decisiunii adunării generale ținute în Săsari, la 10 August anul 1899, deschide concurs pentru două stipendii à 20 coroane, pentru acei prunci orfani de învățători, ai cărori părinți ca membri ordinari ai acestei Reuniuni 'și-au solvit regulat taxele de membri, ear' recurenții pot arăta testimoniu cel puțin cu succes bun. Recursele să se trimită la presidiul Reuniunii în Carei-mare, până la 10 Iunie 1900. Din ședința comitetului central al Reuniunii, ținute în Carei-mare, la 17 Aprilie 1900.

Dr. Felician Bran,   *G. Pteancu,*
președinte.   cassarul Reun.

Parastas. Duminecă, în 14/27 luna curentă s'a servit în biserica gr.-or. din suburbul Iosefin de aici un parastas pentru odihna sufletului răposatei în Domnul, *Maria Moldovan n. Velicica*, mama redactorului nostru, dl Silvestru Moldovan.

Dar bisericesc. Pe sfintele Paști a. c. a dăruit măiestrul măsar dl *Ioan Savu* bisericii gr.-or. din *Pianul-dejos* 2 sfeșnice frumoase în preț de 30 coroane, pentru care dar 'și-se aduce mulțumită.

O frumoasă înmormântare. Din Cladova (com. Aradului) ni-se scrie: Aureliu Jurca învățător gr.-or. român pensionat, după un morb mai îndelungat, în al 36-lea an al vieții și 14 al căsătoriei, și al serviciului de 17 ani, în 30 Aprilie (13 Maiu) 1900, la 11^{1/2}, ore din noapte 'și-a dat blândul seu suflet în mâinile Creatorului.

Înmormântarea a avut loc Mercuri, în 3/16 Maiu a. c., la 10 ore din zi. Actul funebral l-au îndeplinit preoții: Teodosiu Moțiu, Constantin Puticiu din Cuvin; Alexandru Muntean a lui Vasile, Ioan Micloși din Covasinți, Nicolae Lungu din Gyrook, Petru Pelle din Miniși, Zamfir Conopan și Sava Tămășdan din Pauliș, — ear' răspunsurile funebre le-au cântat învățătorii: Dimitrie Popoviciu, Vasilie D. Iliș din Cuvin, Antoniu Coșia din Miniș, Georgiu Stoian din Pauliș, Teodor Muntean din Covasinți și Trifon Dascăl, învățătorul din loc.

În decursul serviciului funebral, s'a depus pe sicriul răposatului Aureliu Jurca, din partea soției sale și a rudeniilor, cununi frumoase, — precum și din partea școlarilor, cari erau conduși de învățătorul Trifon Dascăl din loc, cununile cari erau făcute din flori naturale.

La finea actului funebral, preotul Alexandru Muntean a lui Vasile din Covasinți, a rostit un frumos și pătrunzător cuvânt funebral, care a stors lacrimi din ochii auzitorilor.

Frumos și pătrunzător a fost îndeosebi când zicea: Eată elevii cărora elle împărtășea lumină și învățătura, cum stau cu luminilele aprinse în jurul aceleia care le aprinsese lor luminile, și el zace mort fără de lumină, și apoi ce e sfeșnicul fără lumină, aceea e școala română fără dascălul ei etc. etc.

Ear' la groapa răposatului, învățătorul din Cuvin Dimitriu Popoviciu, a ținut un pătrunzător cuvânt în numele învățătorilor.

A zis într'altel: ne-am întâlnit azi la acest loc din această comună românească încunjurată de păduri și codri seculari, pentru-ca să dăm tributul recunoștinței și stimei noastre, unui vrednic și binemeritat muncitor în agrul neamului nostru românesc, în școala română, muncitorului care azi se pogoară în negrul mormânt.

O durere și mare pierdere aceasta, pentru-că răposatul în Domnul, a fost unul dintre cei iubiți colegi, care prin muncă sinceră, prin muncă neîntrecută a căutat a ridica viitorul școlii române și prin aceasta viitorul și vaza bisericii neamului seu iubit.

Timp de 17 ani a purtat el cu fală și cinste steagul pe care cu litere de aur sânt scrise cuvintele »Știință și înaintare«.

Prin moartea lui, școala română ortodoxă, a pierdut pe dascălul seu harnic și dibaciu, biserica și neamul pe fiul credincios ei, etc. etc.

La înmormântare au luat parte numeroase rudeni și popor din întreaga comună și jur, din a cărora parte li-se dă cea mai mare mulțumită dlor: Alexandru Muntean a lui Vasilie, preot în Covasinți și învățătorul Dimitriu Popoviciu din Cuvin, pentru jalnica vorbire ce au rostit-o, — precum și învățătorului din loc Trifon Dascăl, care deasemenea a cântat cu școlarii sei o cântare funebrală, pătrunzând de jale pe toți care erau de față, — Asemenea și celorlalți p. on. domni preoți și învățători sus înșirați, cari au luat parte la înmormântare.

Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvântată.

Cununie. *Augustin Berian* și d-șoara *Alexandina Teodorescu* se vor cununa Duminecă (21 Maiu v.) în biserica gr.-ort. din *Mălini* (județul Suceava).

— *Eugen Sudreșian*, candidat de preot, din Costeiu, s'a cununat în 14 Maiu n. cu d-șoara *Terezia Mantel* din Caransebeș, fiica oficialului dela căile ferate, *George Mantel*.

Concerte. Din prilejul ținerei adunării generale a »despărțământului Paniciova« al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, corul român bisericesc și lumesc din T.-Cubin aranjează în 3 Iunie st. n. a. c. concert în sala mare a hotelului »Hoffmann«. Remus Bortos, secretar. Ioan Raita, președinte. Venitul curat se va folosi pentru procurarea unui harmoniu pe seama corului și pentru scopul »Asociațiunii«.

— Duminecă, în 3 Iunie c. se va da în Săliște concertul »Reuniunii române de cântări« din Săliște, în sala festivă a școlii din loc. Începutul la 8 ore seara.

Programul. I. a) »Adagio«, din concertul I. bisericesc de G. Musicescu; — b) »Irmosul Paștilor«, de C. Porumbescu. — II. a) »Mugur mugurel«, solo cu acomp. de pian de G. Dima; — b) »Miezul nopții«, solo cu acomp. de pian de G. Dima. — III. a) »Hora Dobrogeana«, de N. Popovici; — b) »Mândruțică de demult«, de G. Dima. — IV. a) »Trageți hora«, cor de copii de Flechtenmacher; — b) »Cum pot dormi în pace«, cor de copii de Silcher. — V. »Răsunetul Ardealului«, cu solo de mezzo-sopran, de I. Vidu. După concert urmează joc.

Din Proștea ni-se scriu următoarele: Biserica noastră din Proștea, tractul protopresbiteral Agnita, în ceea-ce privește înfrumșetarea ei, lasă mult de dorit, și deși sânt creștini cu avere și ar pute face daruri, mai mult caută la împodobirea trupului și îmbogățirea boltașilor de neam străin.

În 7 Maiu a. c. v. totuși credincioșii creștini Nicolae Hârtoagă cu soția sa Maria, pătrunși de simțăminte de evlavie au dăruit un rînd de vestminte bisericești în culoare neagră în preț de 70 coroane, cari vestminte lipsiau cu totul, și deși săraci, câștigându-'și banii acestia ca servitori prin România, au dăruit bisericii noastre greco-orientale din comuna noastră aceste vestminte.

Pentru cari fapte creștinești exprimăm și pe această cale mulțumită publică marinimoșilor creștini dăruitori.

Un alt cas trist însă s'a întemplat în comuna noastră Proștea, că economul de frunte și totodată curatorul bisericii, avînd o copilă ca o floare și care a cercetat și școala străină, aflându-se în 28 Aprilie st. v. la un unchiu al ei — cărcimar — și vrînd să facă focul, a luat un borcan de tinichea plin cu petrolu, vrînd să toarne din el, spre a aprinde focul. Aprinzînd chibritul, petrolul din borcan a luat foc și explodînd a împoșcat și pe copilă cu petrolu și vestmintele luînd foc a ars și în mari și grele chinuri în dimineața următoare 'și-a dat sufletul în mâinile Creatorului.

Cei mai bătrâni domnitori. Regele Danemarcei 'și-a sărbătorit a 82-a aniversară a nașterii sale. El este cel mai bătrîn din toți domnitorii Europei. Regina Victoria a Angliei e cu un an mai tinără decît el. După acestia vine Împăratul și Regele nostru care e de 70 de ani, apoi regele Belgiei, care e de 65 de ani.

Suru-Mărincaș. Locuitorul din Secuieu *Nicolae Suru*, prin concesiune primită sub nr. 71.759 dto 8 Iul. 1899 'și-a schimbat conumele Sur în conumele vechiu familiar *Mărincaș*.

Teatru în Deliblat. La 10 Iunie (ziua Rosaliilor), corul din Deliblat aranjează petrecere populară împreună cu teatrul și joc în localul ospetăriei lui Vicea Ardelean, pe lângă următorul program: »Motto«, cântat de cor; »Ruga dela Chisetu«, piesă teatrală de I. Vulcan; »Furniculi Furniculi«, cor. bărb. cu text italian; »Pipa mea la el«, anecdotă de T. Speranță; »Bobocele și inele«, cor bărb. de I. Vidu; »Nevasta cu drăguț«, anecdotă de I. Encescu. În pauza dansului se va juca »Bătuta« și »Călușorul«. Întrarea 50 cr., și 25 cr. de persoană. Oaspeții sînt rugați a înștiința prin o cartă postală pe presidentul corului, Panta Jorgovan, ca să poată fi așteptați cu trăsuri la gara din Deliblat.

Un învățător scandalos. Cu adînc regret, că se mai află și învățători ca cel descris aci, publicăm întocmai scrisoarea următoare: Împins de niște împrejurări fatale, cu tot respectul viu a vă ruga să binevoiți a da publicității descoperirea mea de mai jos:

În 23 Maiu a. c. am fost la Petrila — o comună din granița României — în care regiune am fost pentru prima-ora. La reîntoarcere, ca un învățător, mi-am ținut de datorință a cerceta pe învățătorul din Petroșeni Ioan Boța. Dinjos de Petrila, unde se începe satul Petroșeni am și nimerit la menționatul. Și nu era greu a-l găsi, pentru-că casa sa e cu ușa la stradă și pe perete e scris: »Italméresi engedély«, adică e birt ordinar de sat.

Cînd am intrat era o larmă mare: strigături, cântări diverse ungurești și românești și, la urmă și sfadă între birtaș și birtășiță, adică între dascălul gr.-ort. din Petroșeni și soția sa, pe care a luat-o dela un momêlan de aici, care o avusese de soție mai mult timp. Birtășița, în urma amenințărilor bărbatului seu, a părăsit casa și dascălul a vîndut beutură și s'a continuat bicheria bînd cu oala la vinars încălzit și distrăgîndu-se în injurături și cântări triviale ungurești și românești.

După-ce făcui recomandarea, învățătorul în stare abnormală abia putea vorbi cu o rudenie a sa din comună și cu un alt ortac în aceeași stare. În urma acesteia — la un semnal al învățător-birtășului, unul mă provoacă, că el e polițar și trebuie să mă legitimez, că cine sînt? la cas contrar, mă escoartă la casa orașului.

Ear' învățătorul spriginindu-l prin semnele ce le au ei proprii îmi zice, că aceasta așa e, și »pe la noi așa e rînduiala«.

'I-am compătimit pentru simplitatea și moravul lor ruinător și din întemplantare avînd un atare document le-am arătat, dar' vîzînd, că nu am cu cine vorbi și cu deosebire m'am scandalizat cum un învățător — în stare abnormă cu sătenii de rînd — înjură în terminii cei mai (scandaloși) scârnavi pe D-zeu, cruce, biserică, școală și toată autoritatea bisericească și școlară dela preot până la metropolit.

Măhnit în adîncul inimei, m'am depărtat rugînd pe D-zeu ca să-l șteargă din rîndul învățătorilor, pentru-că ne blamează caracterul de învățător român, fiindcă tot în starea aceasta umblă și prin comună în bătăi și beat prin birturi.

Denunț aceasta autorităților noastre școlare pentru sanarea rîului. *Un învățător român.*

Metropolitul Meșianu la Seliște. Escelenția Sa Metropolitul Meșianu face visitațiune canonică în Seliște azi Duminecă în ziua de Constantin și Elena (3 Iunie st. n.) Seliștenii vor face Escelenției Sale o primire strălucită, împreună cu frumoase sîrbări. *Facem luător aminte la acest lucru jurul Seliștei, ca credincioșii să ia parte la primirea Escelenției Sale și la sîrbări în număr cât se poate de mare.*

Reuniunea sodalilor români din Sibiu, invită la *convenirea socială* împreună cu cântări și joc, ce se va aranja Duminecă, în 10 Iunie n. c. (ziua primă a Rusaliilor) în pavilionul din »Hermannsgarten«.

Program: 1. »Ce faci Ioană?« cor mixt de Dima. — 2. »El R'baa«, cor bărbătesc de E. Mandycsewski, cu solo de tenor, executat de dl Nicolau Ișan. — 3. a) »Grădina părintească«, cor de dame de G. Stephanescu; b) »Dumineca cea mare«, cor de dame de D. G. Kiriak. — 4. »Nu-i dreptate«, cor mixt de G. Dima. — 5. »Cîntec de primăvară«, cor mixt de C. G. Porumbescu. În pauză se vor executa jocurile »Călușerul« și »Bătuta«. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu. Prețul de intrare: 1 cor de persoană. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. — Bilete de intrare seara la cassă.

Generalul Carol II. De toți iubitul prințisor al României, Carol, fiul cliromonomului, împlinind anul al șeselea de etate a fost numit *comandant* al trupei formate de elevii liceului Traian din Severin.

Lăcuste în România. La ministerul de domenii al României a sosit știrea, că în insula Sf. George din Dobrogea s'au ivit lăcustele și sînt temeri că vor inunda întreagă Dobrogea. La ministerul de domenii s'a convocat de urgență consiliul zeotehnic pentru a hotărî asupra măsurilor de luat contra neașteptatei năpaste.

Conscrierea băieților de kisededov. Ministrul de culte și instrucțiune publică a dat ordin să se facă în întreaga țară conscrierea băieților obligați a cerceta grădinile de copii (»kisededov«) și cei obligați a cerceta școala.

Esamen cu isbîndă bună s'a ținut la școala din *Cergăul-mare*. Raportul ne-a sosit cînd foaia era încheiată și astfel îl vom da în nr. viitor.

Nenorocire în Ocne. Joi (24 Maiu) s'a surpat o tîrnă a ocnelor din Băița (Rézbánya) astrucînd trei lucrători. Pînă a succes lucrătorilor din tîrnă vecină să-i desgroape, doi muriseră, ear' al treilea abia mai avea vieață în el.

La ședința literară a 5-a, ce s'a ținut Luni, în localul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, în ființa de față a unui însemnat număr de membri ai Reuniunii, tînerul pedagog dl *Libeg* a făcut cîste numelui de fiitor dascăl. D-sa ne-a delectat prin predarea escelentă a actului al II-lea din »Despot Vodă« de Alexandri, apoi prin declamarea poeziei »Șeava și Țiganul« și »Buzatul la biserică«, de Speranță. Dl *Ioan Panfilie*, sodal păpușar a cetit bucata »Mai lasă-te scumpule« și »Sub car' mi-ai așternut«, producînd mult haz. Dl *Valeriu Grindean* a cetit frumos și fluent bucata »Dintr'o credință deșertă, cade omul într'alta« și »Câte-odată în lume, sînt primite și glume«, anecdote de Speranță. Presidentul Reuniunii *V. Tordășianu*, sub a cărui conducere s'a ținut ședința, a mulțumit în numele Reuniunii debutanților și îndeosebi dlui *Libeg* pentru interesul ce-l are față de Reuniune. Tot din acest prilej s'a luat hotărîrea de a se aranja Duminecă (ziua primă a S. Rosalii) o convenire socială împreună cu cântări și joc în grădina »Hermann«.

† **Voica Neagoe Popea.** Ni-s'a trimis următorul anunț funebral: Presvitera *Voica Neagoe Popea*, slăbită de bătrînețe, în etate de 90 ani, împărțită cu Sfintele Taine a răposat în 15 Maiu a. c. În mormîntarea va fi Joi, în 18 Maiu, ora 11 a. m., în cîmterul bisericii Sîtei Adormiri. Despre această pierdere dureroasă subscrișii încunoștințează pe toți consăngenii și cunoscuții. — *Satulung*, în 15 Maiu 1900. Fiii: *Nicolae*, episcopul Caransebeșului; *Ioan*, profesor; *Alexe*, agricultor; *Victor*, preot. Fiica: *Maria N. Penciu*; Ginere: *Nicolae Penciu*, jude reg. în pensiune. Nurori: *Eufrosina n. Pană*, *Maria n. Ciurcu*, *Reveica n. Gaetan*, *Maria n. Secăreanu* și numeroși nepoți, strănepoți și răstrănepoți.

Ucigașii din Sătmar. În primăvară a fost omorît lângă Sătmar un student, Papp Elemér. Nu peste mult s'a dovedit, că el a fost omorît de un anumit *Zsoldics*, pus la cale de fratele studentului Papp Béla și de vîrul seu Papp Zoltán, voinđ acestia a pune mîna pe partea lui de avere. Ei au fost prinși și sîptămîna trecută li-s'a adus osînda, la tribunalul din Sătmar. *Papp Béla*, fratele ucisului, ca autor intelectual, și servitorul *Mihail Zsoldics* ca autorul faptic al crimei, sînt osîndiți la *spânzurare*, ear' al treilea, *Papp Zoltán*, vîrul ucisului, ca complice, e osîndit la *8 ani robie* și 5 ani pierderea drepturilor civice.

Sentența a făcut adîncă impresiune asupra publicului. La întrebarea presidentului, acusatul Papp Béla declară că nu cere grație, *Zsoldics* da. Apărătorul lui Papp Béla înștiințează că va cere grație chiar și contra voinței clientului seu. Contra sentenței toți trei apărătorii au înștiințat recurs de nulitate. Prinsoarea preventivă a osîndiților se menține.

Noi doctori români. Sîmbătă (26 Maiu) au fost promovați la universitatea din Cluj dd. *Ioan Rașiu*, profesor la preparandia din Blaj, *doctor în filozofie*, avînd studiu special limba română, ear' *Iustin Pop*, *doctor juris*.

Grindină. Din Ó-Bessenyő (Banat) se raportează, că sîptămîna trecută un puternic viscol împreună cu grindină în mărimea ouălor de porumb a nimicit aproape de tot sîmînturile.

Necrolog. *Ioan Vranianțu* din Vrani, calfă de neguțetor și fost sergent la miliție, a răposat în floarea vieții în vîrstă de 25 ani. Duminecă, în 7 Maiu a fost înmormîntarea cu o pompă rară. Îl deplîng cu adîncă jeluire părinții *Mihail Vranianțu* și *Paraschiva*, și frațele lui *Ioța Vranianțu*, notar și noru-sa de frate *Silvia* și nepotul lui de frate *Valerie*.

Esamenle de calificațiune pentru candidații de învățători din diecesa *Aradului* se vor ține în 26—28 Iunie st. n. Petițiunile pentru admitere sînt a se subșterne consististorului pînă la 20 Iunie.

Stipendii pentru învățăceii meseriași. Dela »Asociațiunea pentru spriginirea ucenicilor și sodalilor români din Brașov« este scris concurs pentru conferirea următoarelor stipendii: unul de 80 coroane pentru un învățăcel de tinichigiu, unul de 80 cor. pentru un învățăcel cîldărar, unul de 40 cor. pentru un învățăcel de friser, unul de 40 cor. pentru un învățăcel brutar, unul de 40 cor. pentru un învățăcel măsar, unul de 40 cor. pentru un învățăcel strugar și unul de 40 cor. pentru un învățăcel lăcătar. La petițiuni trebuie acluse: atestat de botez, atestat de sărăcie și contractul dela măiestru, din care se vadă că e plasat la Brașov la meserie. Terminul concursului 30 Iunie n.

Întrunirea agricolă din Deal, convocată pe Joi, 18/31 Maiu, din împrejurări neatîrnătoare de comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului« — *se va ține numai Duminecă, la 3 Iunie n.*

Furtună în Brașov. »Kronstädter Tageblatt« de ieri raportează, că în Brașov a fost mare tempestată cu tunete și fulgere, care făcea să se sgudue clădirile și pămîntul.

Patru morți după olaltă. Avocatul Dr. *Krasenerics Victor* din com. Vas ținea la sine pe o soră a sa, căci n'avea copii. Sora-sa era fidanțată cu un jude cercual, care din ceva pricină a trimis credința d-soarei și și-a luat de nevastă pe altă coconifă. Sora avocatului vîzîndu-se rușinată a beut otravă și a murit. Avocatul, adevă fratele ei, a nebunit de supărare după soru-sa și a murit în casa de nebuni din Lipotmező. Soția avocatului s'a dus la Pesta și s'a aruncat jos din coridorul etajului al treilea dela o casă, murind momentan. Fidanțatul însurat, care singur a fost cauzatorul acestor nenorociri, trîgîndu-și pe seamă ce a făcut, s'a pușcat în cancelaria unde lucra.

Dinamit la măcinat. În Gölnczbánya zilele trecute s'a aflat în doi saci de grâu duși la măcinat o mare cantitate de dinamit. Cum a ajuns în grâu dinamitul, nu se știe.

Naștere din mamă moartă. În 24 Maiu s'a întemplant în *Liebling* un cas înfiorător, cum poate că nu s'a mai întemplant încă. Murise soția lui *Ioan Walter* în stare binecuvîntată. A murit seara la 7 ore și a stat întinsă moartă timp de 36 ore; în ora a 37-a spre uimirea și înfiorarea celor din jur, trupul mort și rece a dat naștere unui copil.

Deslegarea ghîciturii din nr. 19.

Ghîcitura cu ouăle se poate deslega în mai multe chipuri — după-cum se ia prețul ouălor. Cea mai bună deslegare însă este următoarea:

Fiecare femeie a vândut primului cumpărător câte 7 ouă de 3 cr. Cumpărătorului al doilea asemenea fiecare femeie a vândut câte un ou cu câte 9 cr. Adecă femeia cu 10 ouă a vândut 7 cu 3 cr. și 3 ouă cu câte 9 cr. = 27 cr. = 30 cr. Femeia cu 30 ouă a vândut de 4 ori câte 7 = 3 cr. 12 cr. și 2 cu 9 cr. = 18 cr. = 30 cr. Femeia cu 50 ouă a vândut de 7 ori câte 7 de 3 cr. și 1 cu 9 cr. = 30 cr.

Foarte bine a deslegat-o:

Mihaiu Creștin (Nogiorid) Ioan Rusu, preot, (Vaca), Ioan Reiu, econom (Lăpusnic).

Bine au deslegat-o:

Iuliu Cioban (Folea), Rusalin Rus (Anina), Kindler Mór (Hașeg), Petru Mihaiu, Procopiu Gălan, primar (Ilva-mare).

Au deslegat-o apoi în altă formă:

Ioan Someșan, cassar (Ilva-mare), V. B. Mera, student (Habio), Ioan Coca, comerciant (Secașiu), N. D. Borza, G. I. Dancu, N. St. Grapa (membrii casinei din Viștea-inf.) Costa Baloși (Toraculmic), Parteniu Popa (Oiesdea), Nicolau Petruț (Cisnădie), Fișteag (Caransebeș), Iuliu Socol, preot (Cianul-mare), Demetriu Muntean (Lipova), Nicolae Binciciu (Pancota), Petru Ogorean (Veștem), Abonent nr. 2209, (Loco), Abonent nr. 9160 (Năsăud), Petru Stroia, comerciant (Romos), Ioan Borgovan (Teure), G. Maican (Ticușul-român), Gregoriu Radu, inv. (Cosma), Pavel Lazar, învățător (H.-Brad) Ioan Savu (Bozoș), Ioan Câmpean (Șelia-de-Câmpie), Ioan Samoilă (Frâua), Ioan Frunț (Lugoș), George Benan, cassar (Cudjir), Martin Mitter, corist, George Muntean, econom, George Roșca, econom (Vrani), Vasile Duvlea (Sebeșel), Petru Gheju, lucrător la căile ferate (Berzova).

Între deslegători s'a sortit frumoasa carte »Răsboiul pentru neatîrnare« și norocul a învrednicit cu câștigul pe vechiul nostru abonent *Ioan Câmpian* din Șeulia-de-Câmpie.

Prețul bucatelor.

În Sibiu.

Grâu 1 hectolitr (76—80 chgr.) 9 cor. 80 bani până la 11 coroane; *săcară* 1 hectolitr (66—70 chlgr.) 7 cor. 20 bani până la 8 cor. 20 bani; *ovės* 1 hectolitr (42—48 chlgr.) 4 până la 5 cor.; *cucuruz* 1 hectolitr (70—74 chlgr.) 8 până la 9 cor.; *crumpene* 1 hectolitr (68—70 chlgr.) 2 cor. 30 bani până la 2 cor. 70 bani.

În Timișoara.

Grâu 1 hectolitr (77 chlgr.) 7 cor. 25 bani până la 7 cor. 50 bani; *săcară* 1 hectolitr (nouă) 6 cor. 30 bani până la 6 cor. 40 bani; *ovės* 1 hectolitr 4 cor. 40 bani până la 4 cor. 65 bani; *cucuruz* 1 hectolitr 5 cor. 30 bani până la 5 cor. 35 bani.

Piața din Deva

— la 19 Maiu 1900. —

Grâu frumos, ferd. de 30 l. cu 1 fl. 60 până la 65 cr.; *săcară*, ferdela cu — cr.; *orz*, ferdela cu — cr.; *ovės*, ferdela de 30 litre 70 până la 75 cr.; *cucuruz*, ferdela de 30 litre 1 fl. 40 până la 45 cr.; *fasolea*, ferdela cu — cr.; *cartofi* (crumpene), ferdela de 30 litre 60 până la 65 cr.; *vin nou*, litrul cu — cr.; *mere* ferdela cu — cr.; *carne de vită* 1 chlgr. cu 40 până la 44 cr.; *carne de porc*, 1 chlgr. cu 44 până la 48 cr.; *slănină proaspătă* 1 chlgr. cu — cr.; *slănină svântată* 1 chlgr. cu 75 cr.; *brânză*, nouă 1 chlgr. cu 52 cr. *brânză* în burduf cu — cr.; *ouă*, 6 cu 10 cr.; *pui de găină* părechea cu 55 cr.

R Î S.

Țiganul după lemne.

Un Țigan se duse cu teleguța cu un cal în pădure după lemne. Ajungând în pădure încarcă teleguța, după

obiceiul țigănesc și pleacă către casă. Ajungând la o vale foarte adâncă se oprî Țiganul, cu alba lui, și începî a gândi și răsândi: că cum se treacă valea cea adâncă fără primejdie?

— Să împedec teleguța, — își zicea el, — o să 'mi-se roadă cercul roatei și se poate întembla și altă primejdie, — mai bine să împedec calul. Deci se puse și împedecă calul; din întemblare trece tocmai pe acolo un Român. — Văzând Românul prostia Țiganului, îl agrăi:

— Măi Țigane, da ce prostie faci de împedeci tu calul și nu telega?

— Hei, dacă aș împedeca telega calul tot va fugi la vale, — dar' așa nu poate fugi!!

Imp. de Ioan Răchitan, comerc.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui P. Olariu. Poesiile trimise nu le putem folosi. Ghicirile le vom folosi când le-a veni rindul.

Dlui I. Samoilă. Poesia trimisă a fost publicată odată în »Foaia Poporului«.

A. T. în R. P. »Coroana de oțel« de Coșbuc costă 1 cor. 75 bani cu porto. Trimite banii la librăria Krafft (Sibiu) de unde 'ți-sa trimite cartea.

N. A. în Fr. »Lauda de sine« e prea personală, încât nici d-ta n'o iscălești cu numele întreg; nu se publică

Dlui G. Nelega în Hondol. Cărțile cerute nu se află la nici o librărie din țeară. În România poate să fie la librăria Socec & Co., București.

Dlui C. Boșinca în Reșița. Scrie-ne ce fel de »lege« ai dori să ai, — căci sunt o sumedenie de legi.

Cântarea Rusaliilor întârziind pentru nr. de azi, o dăm în nr. de Rusale.

I. P. în D... a Cere să-ți plătsască notarul speșele avute. Dacă nu vrea acuză-l la protopretor și apoi la viceșpan.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

[53] 31—

fabrică de casse în Sibiu,

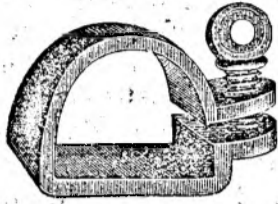
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Andreiu Balteș

Carol F. Jickeli, prăvălie de ferării „La coasa de aur”

Piața-mică nr. 32 SIBIU Piața-mică nr. 32.

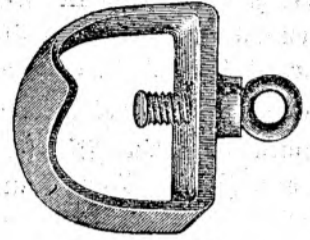
Coase, garanță pentru fiecare bucată.

Belciug de coasă
cor. —.30.

Lungimea:	70	75	80	85	85 cm.
Bucata coroane:	1.60	1.60	1.60	2.—	2.—

Belciug de coasă
cor. —.24.

Toate coasele cumpărate dela mine pe garanță, dacă nu corăspund, se primesc înapoi, respective se schimbă prin altele, chiar și când acelea ar fi fost bătute și întrebuințate deja.

Cei cari cumpără deodată 10 bucăți, capătă pe deasupra una gratis. Într'un pachet de 5 chlgr. întră, amăsurat lungimei, 6—8 coase, pentru cari postportul împreună cu marca buletinului de expediție și provizia de rambursă face cor. —.54 în depărtările zonei prime, ear' în depărtările celorlalte zone face cor. —.84.

Toporiști de coase de holde (model inventat de Iul. Teutsch) bucată cor. —.90.

Greble de fer pentru coase de holde (pot fi legate și de toporiștile coaselor ordinare) 1 bucată cor. 1.30.

Scule de bătut coasa.

Garanță pentru fiecare bucată.

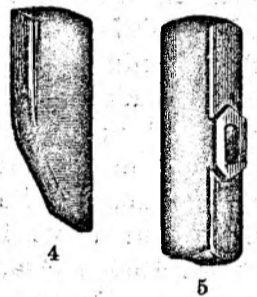
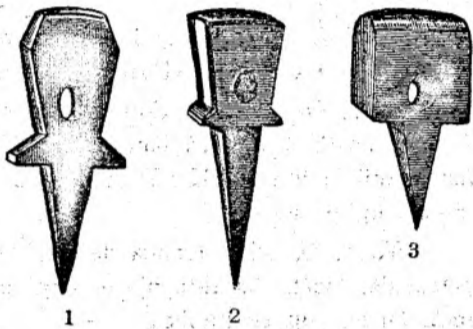
Fiecare bucată care se va dovedi prea aspră ori prea moale, se va schimba prin alta.

→ **Nicovele de coasă** ←

Fig.	1	2	3
bucata cu coroane:	1.04	—.96	—.90

→ **Ciocane de coasă** ←

fig. 4	à 250 grame,	300 grame,	fig. 5	300 grame.
bucata cu:	—.90	1.—		1.10

Cute de coase

din peatră fină de Bergamos învrastate cu semnul **C. F. J.** coroane —.80 și alte sorte obicinuite.

— MAȘINI AGRICOLE. —

REPRESENTANTA

fabricanților

Clayton

și

Shuttleworth.

DEPOSIT

de

greble, garniture de treerat, grape, pluguri, mașine de sămănat și numeroase instrumente în cea mai bună construcție și de cel mai bun sistem.

Stropitoare de plante

pentru stîrpirea filoxerei, peronosporei, insectelor stricacioase plantelor, omidelor, larvelor etc. etc., mai departe pentru grădinărit, albinărit și alte scopuri,

se află în mai multe construcții și sisteme, recunoscute drept cele mai bune.

Părțile constitutive dela stropitoarele de peronosporă, furnisate de mine, le țin totdeauna în depozit, pentru-ca la cas

de a se cere vr'una de acestea, se pot trimite imediat.

Preț-curentul meu special cu privire la stropitoarele de plante și părțile constitutive la dorință se trimit.

Reparaturi

de tot felul de stropitoare stricate se primesc și se esecută de oameni specialiști în cel mai solid mod și pe lângă cele mai ieftine prețuri.

Stropitoare de peronosporă

[27] 2—

sistem „Vermorel” și altele. 1 stropitoare cu toate cele de lipsă costă dela 20 cor. în sus.

- La dorință preț-curentul meu special, de nou publicat, se trimite liber de postport, și anume despre:
Nr. 150. Aparato de măsurat, nivelat și signare pentru toate scopurile.	Nr. 168. Presse de copiat.	Nr. 175. Listă principală, nr. 161 a. estras, nr. 164 estras în limba română).
„ 151. Scule pentru lucru de lemnărit pe seama măsărilor și sculptorilor. (Această listă a apărut în limba germană și cea română).	„ 169. Grinzi (traverse) vârsate și bătute cu piroane, tinichea (plev) luciu, pilastri de fer topit, goli. (Lista aceasta conține și o îndrumare ușor de înțeles, cum are să se calculeze puterea de suportare a traverselor vârsate.	„ 177. Cuțite de butnari, dogari și rotari.
„ 155. Mașini jilău și cuțite de lemnărit.	„ 170 și 161 a. Ferării de clădiri. (Nr. 170	„ 178. Chei de răbușit.
„ 160. Curse pentru prinderea fiarelor mari, pasărilor răpitoare, cloșanilor, sobolilor, șoarecilor, muștelor și altor insecte supă-		„ 179. Aparato de albinărit.
		„ 181. Stropitoare de plante pentru stîrpirea filoxerei, peronosporei, insectelor stricacioase plantelor, omidelor, larvelor, cum și pentru grădinărit și florărit.

Mai departe pentru mașine agricole, apoi carton de coperiș, place izolătoare, material de ștucătură, cement.